27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7413 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1910 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 Sept. 1910 27me année N. 7413

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները աւանդ Դրշ եք
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Ա.

Այս օրերս Թերթերը հրատարակեցին Ղալաթիոյ եկեղեցիին և Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութեան մէկ կոչը որով դիմում կ'ըլլար հանրային օժանդակութեան վարժարանի տարեկան բացը գոցելու համար։ Այդ բացը 259 ոսկիի մօտ չնչին գումար մըն է միայն և զարմանալի է որ Խնամակալութիւնը ուրիշ միջոց մը չկրնալով գտնել այդ գումարը հայթայթելու համար՝ կը ստիպուի կոչում ընել հանրային բարերարութեան։

Գուցէ շատ աւելի դիւրին պիտի ըլլար Կեդրոնականի նիւթական վիճակը պարզելով Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, անկէ խնդրել այդ գումարը որ հաւանօրէն չպիտի մերժուէր, քանի որ խնդիրը ազգային կրթական մեծագոյն հաստատութեան վրայ էր։

Կարելի էր նաեւ Թատերական ներկայացումով, նուագահանդէսով կամ նմանօրինակ ձեւով մը այդ գումարը գտնել։ Ամէն պարագային, ըստ իս, Խնամակալութեան ընտրած միջոցը լաւագոյնը չէ և ոչ ալ դիւրագոյնը։

Այս կոչին առթիւ յարմար չէ՞ արդեօք ակնարկ մը նետել Կեդրոնական վարժարանի երկամեայ ընթացքին վրայ ու քրքրել այն բոլոր մանր մունր խնդիրները որոնք Ազատամարտի խոշորացոյցովը մեծամեծ համեմատութիւններ կ'առնեն։

Երբ ներկայ Խնամակալութիւնը պաշտօնի կոչուեցաւ, յայտնի է որ Կեդրոնականը գոցուած էր և շէնքին մէջ լեցուած էին գաւառներէ և արտասահմանէն խուժող կարօտեալներ։

Խնամակալութեան առաջին գործը եղաւ նախ այդ ինքնակոչ հիւրերը հեռացնել, շէնքը մաքրել տալ և կրկին դպրոցի վերածել։ Յետոյ կազմեց ուսուցչական մարմինը և վարժարանը բացուեցաւ, 160 աշակերտներով որոնց 70ը գաւառացի նպաստընկալներ էին։

Առաջին շրջանին վարժարանը տնօրէն չունէր, այլ միայն հսկող մը, Պ. Վ. Ղազիկեան, նախկին շրջանաւարտ Կեդրոնականի։

Ուսուցիչները, թիւով 27, իրենց մէջէն ընտրած էին հինգ հոգի, Պ. Պ. Յ. Յակոբեան, Աբրահամ Տէր Յակոբեան, Ս. Կիւրտիկեան, Պ. Ատրունի և վերոյիշեալ Վ. Ղազիկեանը, որոնք դպրոցի վարիչ մարմինը կը կազմէին և տնօրէնի գործը կը տեսնէին։

Սակայն, յետոյ, Խնամակալութիւնը պատշաճ գտաւ յատուկ տնօրէն մը ունենալու և ատոր համար 1909ի ամռան Լօզանէն կանչուեցաւ Պ. Մ. Նալպանտեանը, որ սեպտեմբերի մէջ սկսաւ պաշտօնավարել։

Վարժարանին ներքին գործերուն վրայ հսկելու համար ուսուցիչները, իրենց քուէով, կրկին մարմին մը կ'ընտրեն տնօրէնին նախագահութեան տակ։ Այդ մարմնոյն կ'անդամակցին Պ. Պ. Յ. Յակոբեան (իբրեւ դեր նախագահ) Յ. Գազանճեան (ատենադպիր) և Ս. Կիւրտիկեան։

Մինչեւ այդ թուականը վարժարանին մէջ ոեւէ խնդիր չէր ծագած։ Խնամակալութիւնը և ուսուցչական մարմինը համերաշխութեամբ կը գործէին, աշակերտները ոեւէ դժգոհութիւն չունէին և ամէն ինչ հանդարտիկ յառաջ կ'ընթանար։

Նոյն միջոցներուն քանի չափ գաւառացի պատանիներ դիմում կ'ընեն Խնամակալութեան և կը խնդրեն որ իրենք, բացառաբար, առանց քննութիւն տալու, ընդունուին վարժարանին մէջ։ Դիմում ընողներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ 23-24 տարեկան երիտասարդ մը որ իր խնդրագրին մէջ մանրամասնօրէն կը պատմէր Կովկասի մէջ ըրած քաջագործութիւնները և հերոսութիւնները, որոնք, ըստ իրեն, առանց քննութեան վարժարան մտնելու համար տիտղոսներ էին։

Պ. Ս. Կիւրտիկեան դիտողութիւն կ'ընէ թէ՝ այդ տարիքը ունեցող մէկը իբրեւ աշակերտ ընդունիլ եւ պզտիկ տղոց հետ միեւնոյն դասարանը դնել, կրնար անպատեհութիւններ ունենալ։ Իր առարկութիւնները իրաւացի կը նկատուին և ուսուցչական ժողովը միաձայնութեամբ կը մերժէ այդ պատանին իբրեւ աշակերտ ընդունիլ։

Այսու հանդերձ տնօրէն Պ. Նալպանտեան մասնաւոր թոյլտուութեամբ մը կ'ընդունի զայն դասարանին մէջ, պայմանով որ երեք ամիսի չափ հետեւի դասերուն և եթէ այդ ժամանակամիջոցին կարողութիւն ցոյց չի տայ, ճամբուի։

Առաջին «խնդիր»ը որ հրապարակ ելած է Ազատամարտի միջոցաւ, այդ պատանիին շուրջ կը դառնայ և բաւական զուարճալի է։

Օր մը, Պ. Յ. Յակոբեան երկրորդ դասարանին մէջ Հայոց պատմութեան դաս տուած միջոցին երբ հայրենասիրութեան վրայ կը խօսի, ո՛չ ընկերվարական հայեացքներով, այդ պատանին ոտք կ'ելլէ և վճռաբար սա յայտարարութիւնները կ'ընէ.

— Մենք մինչեւ հիմա ի զո՛ւր կռուեր ենք ազգի համար, ա՛լ ասկէ ետք մենք պիտի կռուենք ընդհանուր մարդկութեան համար, եւն։

Դասին աւարտումէն ետքը Պ. Յակոբեան իր պաշտօնակիցներուն, իբրեւ դասարանի պարզ միջադէպ մը, եւ հոգեկան վիճակ մը կը պատմէ պատանիին խօսքերը։ Հսկող Պ. Գ. Վանլեանի որ ներկայ է եղեր, կը լսէ դէպքը և իր տեղեկագրին մէջ կը հաղորդէ տնօրէնին։ Այդ տեղեկագիրը կը կորսուի և օր մըն ալ Ազատամարտի մէջ կը հրատարակուի իբրեւ Պ. Յակոբեանի գրչէն ելած «ճուռնալ»։

Յայտնի է որ Ազատամարտ՝ իբրեւ Դաշնակցական՝ կ'ուզէր պայքար մղել Պ. Յակոբեանի դէմ որ Ռամկավար Սահմանադրական է եղեր։

Եւ այս կ'ըլլայ Կեդրոնական վարժարանի «խնդիրին» մէկ կէտը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԻՆՉ Կ'ԸՆԷ ՎԱՆԵՑԻՆ

Մեր ազգային կրթական հաստատութիւններու վերաբացման սեզոնը անցնելու վրայ է Վանի մէջ. ուրիշ տարիներ դժբախտ կը համարէինք ինքզինքնիս և տխուր ակնոցով կը դիտէինք զանազան Թոփֆայական նեղ հաշիւներու այնքան աղիտաբեր կաց ու կռիւներ որոնք իրենց բորբոքման գագաթնակէտին կը հասնէին դպրոցներու վերաբացման շրջանին, որովհետեւ իւրաքանչիւր խմբակցութիւն առանց ըմբռնելու կրթական գործի այնքա՛ն փափուկ ու պատասխանատու նշանակութիւնը, շահագրգռուած կ'ըլլայ իրեններու պաշտօն-հացը ապահովելու այնքան պախարակելի ու կործանարար հաշիւներով, քան թէ մատաղ սերունդի դաստիարակութեան գործը բարձրացնելու, նախանձելի դիրքի մը հասցնելու մտքով։ Մեծամեծ աւերներու նախադուռը եղող այդ չարչիական պայքարը սակայն այսպէս թէ այնպէս կարճ ժամանակ յետոյ վերջ կը գտնէր և դպրոցներու վերաբացման շրջանը չանցած՝ բաց կ'ըլլային դպրոցներ ապիկար կամ կարող ուսուցչական կազմով։

Տարուէ տարի մեր ազգային ու հասարակական գործերը կանոնաւորուած տեսնելու միամտութեամբ կը սպասէինք այս տարի փակուած տեսնել այդ օրինակ գըծուծ անախորժութիւններ, սակայն չարաչար խաբուած ենք։ Ինչպէս ազգային բոլոր գործերը նոյնպէս և ուսումնարաններ այս տարի ալ անկերպարան ու քաոսային վիճակ մը ունին, այնպէս որ այս տարի ալ գոհ կ'ըլլայինք եթէ երբեք սովորականին պէս, պայքար մը վերջ, թող ըլլայ աղտոտ, որովհետեւ վարժուած ենք այդպէս, վերաբացուած տեսնել մեր դպրոցները, բայց ցաւ ի սիրտ կը լսենք որ այդ ալ չկայ, չկայ որովհետեւ ներկայիս ժողովրդի գաղափարը կեդրոնացած է աւելի մեծ սոսկումներ և քանդումներ պատճառող երեւոյթներու և ընթացքներու շուրջ։

Թուենք մէկ քանի՛ները։

Օսմ. պետութեան ինչպէս շատ վիլայէթներու նոյնպէս եւ Վանի շրջակաները կը վխտան աւազակաց խմբակցութիւններ որոնք ամէն տեսակ աւերներ կը գործեն ազատ ու անպատիժ. կառավարութիւնը ոչ մէկ լուրջ և հետեւողական ձեռնարկ ըրած է այս քրոնիկական մղձաւանջը մեր գլխէն վերցնելու, ո՞վ գիտէ ինչ հաշիւներով։

Ո՛և է երկրի մէջ քաղաքական նոր կարգեր կը հաստատուին ու արդիւնաւոր կ'ըլլան այն ատեն, երբ հին ռեժիմի ներկայացուցիչներ բոլորն ալ բացարձակապէս կը չէզոքացուին. Օսմ. պետութեան մէջ ասոր հակառակն է եղած. ահա թէ ինչո՞ւ մենք չենք զարմանար երբ կը տեսնենք թէ շատ բաներ հինին յար և նման են։

Աւազակապետ Սայիտ, Արճակի մէջ, կառավարութեան դէմ յուլիս 7ին ըրած ցոյցը միայն արթնցուց մեր կուսակալը իր թմրութենէն, ինչ ընել, աւազակը հետապնդել կառավարութեան զօրքերով, կը նշանակէր աւազակին կապուած քիւրտերը թշնամացնել կառավարութեան հետ. ուրիշ միջոց մը պէտք էր Հայերով հետապնդել։

Տեղւոյս դաշնակցականներու և կուսակալին համար կային քանի մը անձնական խնդիրներ որոնք իրարմով միայն կարելի կ'ըլլար կարգադրել։

Պէքիր Սամի պէյի այս ու այն քլիւպի և միթինկներու մէջ չայլած քանի մը ազատական, շողշողուն խօսքերով շինած վարկը հետզհետէ կը դեղնէր, մանաւորապէս գաւառները ըրած իր այցելութեանց բացասական արդիւնքով։

Դաշնակցութիւնը իր սխալ թաքթիքով և գործիչներու խակ իրա ընթացքով ժողովուրդի հակակրանքին ու անվստահութեան կ'արժանանար։ Կոտրուած վարկերը պէտք էր վերահաստատել և ահա ձեռք ձեռքի կորկառեցին կուսակալն ու Դաշնակցութիւն. միացած ձեռներ սկսան իրարու օգնել ու իրենց ուխտը փոխադարձաբար կատարել։ Ազատամարտի տեղւոյս թղթակիցը անպատկառութիւնը ունեցաւ հողային խնդրի կարգադրութեան առաջ թխել Ազատամարտի էջերու մէջ հեռագրով ու թղթակցութիւնով, գովելով Պէքիր Սամին իր իրկիւզարութեան մէջ. վերջինս ալ փոխադարձաբար ինքզինքը ձգեց Դաշնակցութեան գիրկը քանի որ անոնցմով իր պաշտօնն ու դիրքը ապահովել կը կարծէր։

Սայիտը հետապնդելու գործը դաշնակցականները սիրով ընդունեցին. գործը յաջողցնելու պարագային ժողովրդի խանդավառ ընդունելութեան արժանանալու և կոտրուած բրէսթիժը վերականգնելու ցնորամտութեամբ. խեղճե՛ր, չգիտեն որ ժողովուրդը շատ խորունկ կերպով ըմբռնած է իրենց այդ սխալը և վայրկեան առ վայրկեան կ'սպասէ ատկէ ծնելիք աղէտներու գոյժը լսելու։ Սայիտը իմացած է որ զինքը հետապնդողները նմուշի համար քանի մը չէրքէզներ հետերնին ունեցող հայեր են և ըսած է. «Ինչեւ հիմա գործս միայն կառավարութեան հետ էր. ասկէ յետոյ գիտեմ ընելիքս»։ այս պատճառաւ շատ մը գիւղերու աւերիլ ու կողոպտուիլը անխուսափելիութիւն մըն է մեզ համար։

Սայիտը հետապնդելու յանձնառութիւնը ալ աւելի չփացուց Դաշնակցութիւնը և մղեց Կարճկանցի Մանուկի սէլօտը կատարելու, որով ժողովուրդի զզուանքին միայն արժանացան. ժողովուրդը չափազանց շահագրգռուած է այս խնդրով և աչքը չորս բացած է այս մասին կառավարութեան բռնելիք ընթացքը տեսնելու։

Ժողովուրդի ուշադրութիւնը գրաւող երկրորդ պարագան, Շատախի գործունեայ և կարող գայմագամի պաշտօնանկութիւնն է, որ աւելորդ է ըսել, անգամ մը եւս մատնել կուտայ ժողովուրդին թէ նոր ռեժիմն ալ հինին պէս պաշտօնէ կը հեռացնէ կորովի և արդարասէր պաշտօնեաները։

Ասկէ երկու ամիս առաջ կուսակալը Շատախի գայմագամի մասին իր գոհունակութիւնը յայտնող հեռագիրը կ'ուղղէր ներքին գործոց նախարարութեան, իսկ այսօր անոր պաշտօնանկութիւնը պահանջող հեռագիրը։ Ինչ է այս կատակերգութիւնը. հասկնալու համար պէտք է միայն յիշել այդ գայմագամին դեռ իր պաշտօնատեղին չհասած և հասնելէն յետոյ ամբողջ տարի ու կէսուայ ընթացքին բաշխալի մը կողմէ լարուած ինթրիկներ զայն ետ դարձնելու, պաշտօնանկ ընելու համար. կարծեմ հասկցուեցաւ թէ ո՞ւր է թաղուած շան գլուխը... հապա ինչո՞ւ իրարու գիրկ նետուեցան։

Երրորդ պարագան Գուաշ. Երեսփոխանական Ժողովի, Վարչութեան և Առաջնորդի չգոյութիւնն է որոնց պատճառաւ առաջնորդարանն ու ազգ. գործերը ու հաստատութիւնները խաղալիք դարձած են կարգ մը ինքնակոչ խրտուիլակներու ձեռքին մէջ։ Պատրի Պատրիարքարանին որ իր թոյլ ընթացքով աւելի կը խորունկցնէ այն անդունդը, ուր այս ընթացքով պիտի իյնայ ու յաւիտենապէս թաղուի մեր ժողովուրդը։

Վան ՎԱՆԵՑԻ

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՎԱՀՐԱՄ ՏԱՏԵԱՆ

Հովէս Շաբաթաթերթին մէջ Տ. Գեղամեանը տալիս է մի քանի հետաքրքիր գծեր Պարսից արդարադատութեան նախարարի օգնական Վահրամ Տատեանի կեանքէն։

1890—91 թուականին, երբ Կ. Պոլսոյ մէջ կը ժայթքէ հայկական շարժումը, Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ կը հրաւիրէ իրեն մօտ Տատեան Արթին փաշան, որուն հետ յաճախ գիշերները կանչում էր թավլու խաղալու, ու կը յայտնէ անոր թէ՝ ինձ հասած հաւաստի աղբիւրներէ կ'իմանամ որ քո ազգական Վահրամ պէյը «ատոր գործերով» կը զբաղուէ, որ անոր մօտ կը հաւաքուին Երիտասարդ Թուրքերն ու Հայերը և քաղաքական հարցեր կը մտածեն։

«Քո տղան, կըսէ ամենակարող ex սուլթանը, իմ նախահայրերուս և պետութեանս շատ անփոխարինելի ծառայութիւններ է մատուցեր և ես չէի ցանկար որ քո ազգականներէն որեւէ մէկը ըլլար Փեաաs ու տանջուէր բանտերու մէջ կամ կախաղանի վրայ։ Նա հաստատ գիտեմ, որ քո ազգական Վահրամ պէյը սերտ յարաբերութեանց մէջ է դաւաճաններուն հետ, ժողովներ կը գումարէ իր տանը մէջ ուր քաղաքական հարցերու շուրջը խորհրդակցութիւններ կ'ընեն և իմ մասին չար կը մտածեն։ Քո պարտականութիւնդ է խրատել զայն, որպէսզի թողու այդ վտանգաւոր ուղին եւ խզէ իր յարաբերութիւնները անոնց հետ, որոնք երկար չպիտի կրնան ապրիլ... Քո ազգականը դեռ եւս երիտասարդ է, նա իր կրթութիւնը ստացեր է Բարիզի մէջ, շնորհքով իրաւաբան մըն է և արդարութեան նախարարը անոր մասին շատ գովեստով է խօսեր ինծի։ Ես ինքս նրան կը շնորհեմ բարձր պաշտօններ, միայն թէ նա խզէ իր յարաբերութիւնները չար մարդկանցմէ և ձեռք վերցնէ վտանգաւոր ու վնասակար գործերէ»։

Ապտիւլ Համիտ փորձ ըրաւ ազդել Վահրամ պէյի վրայ, միջոցաւ անոր աներոջ՝ Հունկարացի կոմս Զէյլինի փաշայի, որու աւագ դստեր՝ կոմսուհի Վանտայի հետ ամուսնացեր էր նա։

Սակայն Ապտիւլ Համիտի եւ ոչ մէկ խրատներն ու խոստումներ յաջողեցան։ Վահրամ պէյ ու անոր երիտասարդ ամուսինը վճռական կերպով յայտարարեցին թէ՝ ոչ մէկ սպառնալիք չի կրնար իրենց ստիպել որ հայրենիքը մատնեն Ապտիւլ Համիտին ձեռքը ու մտնան դէպի իրենց հայրենիքը տանող պարտականութիւնը։ Այս պատճառաւ ինկ Վահրամ պէյ ձերբակալուեցաւ, բանտ նետուեցաւ և միմիայն շնորհիւ իր ամուսնու գործ դրած եռանդի մեծ գրաւականաւ ազատեցաւ բանտէն։

Բանտէն ազատելէն յետոյ Վահրամ պէյ Կ. Պոլսէն կը փախչի, ու շնորհիւ Պոլսոյ պարսից հիւպատոսի յանձնարարականին, Թէհրանի մէջ մեծ ընդունելութիւն կը կը գտնայ Նասրէտտին շահին քով։

Ասկէ կը սկսի Վահրամ պէյի Պարսկաստանի մէջ պետական ծառայութիւնը։ Նախ նա կը նշանակուի Թաւրէժի մէջ գահաժառանգի քով որպէս նախագահ արտաքին գործոց նախարարութեան. բայց շուտով շահի ցանկութեամբ կը կոչուէ Թէհրան։ Հոս նա Շահի յանձնարարութեամբ կը ներմուծէ ռեֆորմներ թըղթատարական հաստատութեան մէջ, մաքսային գործերու մէջ կը մտցնէ կարգ ու կանոններ, կը հրաւիրէ եւրոպացի խորհրդականներ. առանձնապէս անդուլ կ'աշխատէ կրթական, ֆինանսական, պետական և զինուորական խնդիրներու վրայ։ Նասրէտտին շա՛հը կը կարգէ զայն իր առաջին թիկնապա՛հը և կը շնորհէ իշխանական կոչում։

Ամբողջովին նուիրուելով Պարսկաստանի պետական սկզբունքներն ու կարգերը եւրոպականացնելու, Վահրամ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (27)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ՝

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Շոգեկառքը վերջին սուլոցն ալ արձակելով, կամաց կամաց ճամբայ ելած էր։

— Ցտեսութիւն Ռօզիկ։

— Ցտեսութիւն Լեւոն։

Եւ աղջիկը իր արցունքները կը սրբէր, մինչ երիտասարդը, յուզուած, բայց ժըպտերես ձեռքովը համբոյրներ կը ղրկէր։

Վայրկեան մը ետք կառախումբը անհետ եղեր էր, մինչ Ռօզիկ մտածկոտ աչքը յառած կը մնար երկաթուղիի գիծերուն։

— Բայց՝ երթանք, աղջիկս, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտի,

Յետոյ, անոր սրտում տխուր կերպարանքը տեսնելով, ուզեց մխիթարել, իր գիտցած կերպովը։

— Աղջիկս, ինչո՞ւ կը տխրիս, հոն չը պիտի մնայ եա, երկու շաբաթէն պիտի գայ, աղուոր շահ մը ընելու միտք ունի, ինծի պատմեց գործը, եթէ յաջողցնէ՝ քանի մը հազար ոսկի պիտի շահի, գէ՞շ է, դուն ալ կ'օգտուիս. քանի մը հարիւր ոսկիի աւելի նուէր կ'առնես... փոխանակ տխրելու՝ պէտք է որ ուրախ ըլլաս։

Աղջիկը չպատասխանեց. հօրը մխիթարանքը, աւելի նիւթականի վրայ հիմնուած, զինքը կը վիրաւորէր։ Հիմակ սկըսած էր ճշմարտապէս սիրել այդ երիտասարդը, որուն հետ նախ սրտեռանդակեալ պչրանքներ ունեցած էր միայն. և իրեն ծանր կը թուէր որ իր սէրը այսպէս նիւթական հաշիւներու առարկայ ըլլար։

Բայց Ղուկաս էֆէնտի չնկատեց աղջկան վրայ իր խօսքերուն թողած ազդեցութիւնը և ուզեց աւելի առաջ տանիլ մխիթարանքը և իր տեսութիւնները։

— Աղջիկս, շարունակեց, ես քեզ աւելի լուրջ եւ խելացի կը կարծէի, նշանածիդ քով անշուշտ ինքզինքդ տխուր ցոյց տալու էիր, քանի որ կը բաժնուէր կոր քենէ, ատոր ըսելիք չկայ, բայց հիմայ որ գնաց հեռացաւ, ա՛լ պէտք չունիս այդ տխրութիւնը շարունակելու։

— Բայց ի՛նչ ընեմ, երբոր ճշմարտապէս տխուր եմ, կմկմաց աղջիկը, վիրաւորուած հօր խօսքերէն։

— Վա՜յ, ըսել է որ իրաւցնէ կը սիրես կոր այդ միւսիւ Լեւոնը, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտին խնդալով։

Ռօզիկ կրկին չպատասխանեց։

— Անշուշտ պէտք է սիրել այսպիսի գործունեայ և հարուստ երիտասարդ մը որ ինքն իր գլխուն կրցած է այսպիսի բարձր դիրքի մը տիրանալ, շարունակեց հայրը, ես ալ կը սիրեմ այս տեսակ գործի մարդերը, բայց ամէն բանի մէջ հաշիւ պէտք է, մինչեւ իսկ սիրոյ մէջ... առանց հաշուի սէրը մարդուս գլուխը փորձանք կը բերէ։

— Բայց ինչո՞ւ այս խօսքերը կ'ընես, հարցուց խե՛ղճ Ռօզիկ որ իր հօր այդ տարօրինակ մխիթարանքներէն աւելի կը վըշտակէր ու աչքերը արցունքով կը լեցուէին։

— Այս խօսքերը կ'ընեմ քու երջանկութեանդ համար, աղջիկս, ըսաւ անողոք հայրը, եթէ, այսպէս, իրաւցնէ զգացումներուդ գերի ըլլաս, ամիս մը առաջ չճանչցած մէկ մարդուդ մեկնումին համար տխրիս ու լաս, այն ատեն ինքզինքիդ տէրը չես կրնար ըլլալ... տե՛ս, մինչեւ հիմա գործը յաջողցուցինք, մինչեւ այս կէտին հասցուցինք որովհետեւ մենք կրցանք անոնց քիթէն բռնել... որովհետեւ հաշիւով, վարպետութեամբ գործ տեսանք... դեռ ամէն բան չլմնցաւ, մինչեւ պսակը ըլլալ լմննալը վարպետութիւնը ձեռքէ ձգելու չէ, այս գործին մէջ տակաւին շատ բաներ կրնան դառնալ, դուն փորձառութիւն չունիս, խելքդ չը հասնիր, բայց ես հեռուն կը տեսնեմ... իրա՛ւ է որ տղումէն վախ չիկայ, բայց անդին ճաստ մայրը կայ որուն խելքը դարձուցեր են... չտեսա՞ր խօսք-կապի օրուան կերպարանքը, երեսէն զահիր կը վազէր կոր, կարծես մեռելի տուն ե՛կեր էր... Տ. Միքիաս օլանճախն ալ ամէն ազատութիւն կ'ընէ կոր եսեւէս։ Ասոնց ամէնքը աչքիդ առջեւ բեր ու խոհեմութեամբ վարուէ...

— Բայց, ի՛նչ ըրած ունիմ, հարցուց Ռօզիկ այդ խօսքերէն վրդովուած։

— Դեռ ի՛նչ պիտի ընես, իրաւցնէ սիրել սկսեր ես այդ մարդը... կեցիր նայինք, մէյ մը սա հարսնիքը ըլլայ, անկէ ետքը ուզածիդ չափ սիրէ՛, բայց մինչեւ այն ատեն նայէ՛ որ ինքզինքդ ազատ պահես, վարպետութեամբ, խոհեմութեամբ վարուիս... սիրոյ մէջ խոհեմութիւն չմոռնար, ատիկա աղէկ միտքդ դի՛ր, աղջիկս, ես քու աղէկութիւնդ կ'ուզեմ, ատոր համար այսպէս կը խօսիմ... դուն լուրջ աղջիկ մըն էիր մինչեւ հիմա, նորէն անանկ մնացի՛ր.... դո՛ւն նայէ որ ա՛ն քեզ սիրէ, անոր քիթէն բռնես և ոչ թէ դուն քիթէդ բռնուիս... այս աշխարհքը խաբեբայութեամբ կը դառնայ։

Ռօզիկ, լուռ, առանց պատասխանելու, մտիկ ըրաւ իր հօր իմաստուն խրատներուն, սակայն առանց կարենալ համոզուելու։ Միտքն ու սիրտը կը թռչէին հեռուն, սուրացող կառախումբին ետեւէն։

Եւ երբ կառքով վերադարձան Բերա, ճամբան գրեթէ խօսք մը չփոխանակեց հօրը հետ, այնքա՛ն անոր նիւթապաշտ խրատականները յուզեր էին իր սիրահար հոգին։

Սակայն Ղուկաս էֆէնտի անկեղծօրէն վրդովուած կը թուէր։ Տիկին Անթառամի ակն յայտնի դժգոհութիւնը, գրեթէ թըշնամական ընթացքը իրեն կասկածներ կուտային։ Կրնար ըլլար որ բաներ մը դառնար և նշանտուքը որ տակաւին պարզ խօսք-կապի մը վրայ հիմնուած էր խըզուէր, քայքայուէր։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

իշխանը չի մոռնար իր հարազատ ժողովրդի գործերն ու լեզուն։ Երբեմն կը նախագահէ հայոց դպրոցներու հոգաբարձութեան, առաջ կը մղէ ընդունակ հայերը, երբեմն կը կազմակերպէ հայկական և պարսկական ներկայացումներ, կը հովանաւորէ թղթակիցները, ճանապարհորդները ևլն. ևլն.։ Պարսկաստանը շատ բան կը պարտի անոր, որ Տաճկաստանի հայոց կոտորածի և Կովկասի հայ-թաթարական ընդհարումներու միջոցին (1904-1905) կրցաւ զերծ մնալ կրօնական մոլեռանդութենէ և չարատաւորեցաւ արիւնով։

Սուլթանը իր բարեկամական նամակով խորհուրդ կուտար Նասրէտտին Շահին, որպէս զի կարէ այն «ըմբոստ գեաւուրի» գլուխը։ Շահը կը կանչէ իր քովն իշխան Վահրամը և կը հրամայէ գլուխը խոնարհել, սակայն սրի հարուածի փոխարէն նոր չքանշան կ'անցնէ անոր պարանոցը ու կըսէ.

— Ես քո գլուխը կտրեցի, թո՛ղ սաճկաց դեսպանը հաղորդէ իր Սուլթանին…

Այս փաստը Շահի եւ Սուլթանի փոխադարձ յարաբերութիւնը կը բնորոշէ։

Ներկայիս Վ. Տատեանը Պարսից արդարութեան նախարարին օգնականն է։

«Պաքու» **ՓԱՐԱՄԱԶ**

ՄՈՌՑՈՒԱԾ ԷՋ ՄԸ

Անցած շաբթուան Արեւելքի (թիւ 7408) Թատերական Նօթեր-ու մէկ հատուածը, անուշադրութեան զոհ գացած էր։ Յոբելեանի խօսք մը կայ յօդուածին վերջերը որ անորոշութեան մէջ կը մնայ։ Կը փութանք այդ կորսուած մասը երեւան բերելով՝ Թատրոնի բարեկամներուն հաճոյք մը պատճառել։

Թուրք գրագէտներու ընտիր խումբ մը, որ Մնակեան վարչութեան մաս կը կազմէ, պաշտօն ունենալով ներկայացուած խաղերուն լեզուական ու գրական ուղղութեան հսկել, առաջադրած է Պ. Մնակեանի Յիսնամեայ Յոբելեանը տօնել։ Այս նպատակով ընդհանուր կոչ մը կ'ուղղէ Թուրք մամուլին, հրաւիրելով բոլոր օսմանցիները այդ յոբելեանին մասնակցիլ։ Մասնախումբին անդամներն են Սաիտ պէյ, Սալահ Ջիմճօզ պէյ, Ճէլալ Էսատ պէյ, Հիւսէյին Սուատ պէյ, Իպնէրրէֆիգ Ահմէտ Նուրի պէյ, Մունիր Նիհատ պէյ, Մուֆիտ Թաթիգ պէյ, որոնք Թուրք արդի գրականութեան մէջ անուն ու դիրք ունին և որոնցմէ ոմանք թատերական գրականութեան ծառայած են եւրոպական թէ տեղական խաղերով որոնք լաւ ընդունելութիւն մը կը գտնեն արդի երիտասարդութենէն։

Արդ ուրախութեամբ արձանագրելով մասնախումբին այս գաղափարը՝ յուսանք որ հայ տաղանդը այս Յոբելեանով փառաւորուի և վաղեմի արուեստագէտը կենդանանայ ժողովուրդին ընդհանուր համակրութեան ցոյցերով։ Ս. Դ.

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԼՈՒԾՈՒԱԾ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սօֆիա, 6 սեպտ.

Նախարարական տագնապը շարունակեց մնալ անորոշ վիճակի մէջ ճիշդ հինգ օր, ու միակ պատճառն այն որ Ցար Ֆէրտինանտ այն իրիկունը երբ Պ. Մալինոֆ իր դահլիճին հրաժարականը տուաւ, պէտք էր ան մեկնէր ռազմափորձերու վայրը։ Այնպէս ալ եղաւ։ Թագաւորը Պ. Մալինոֆէն խնդրեց որ առժամանակեայ կերպով վարէ գործերը մինչեւ իր վերադարձը։

Տէմօքրաթները շատ վրդովուած էին, և դժգոհ՝ պատահած միջադէպէն։ Անոնք կ'ուզէին կառավարութեան գլուխը մընալ երկար ատեն։ Գաւառներէն 300 հատ հեռագիր տեղացին Պ. Մալինոֆի թէ՝ պէտք է վերանորոգել դահլիճը, բայց ոչ մէկ կերպով բոլորովին հրաժարիլ։

Իսկ ընդդիմադիր կուսակցականները շատ զբաղած չէին։ Մեծ հաւանականութիւն կար Տանէֆի վարչապետ ըլլալուն, որուն քաղաքականութիւնը հանդէպ Թուրքիոյ խիստ լաւ եւ բարեկամական է։ Նարոտնա կուսակցութեան պետերը շատ պաղարիւն էին, գիտնալով որ իրենք չպիտի անցնէին պաշտօնի գլուխ, քանի որ Ցարը պիտի բռնէր այդ դահլիճը, իր հրամաններուն և պահանջքին հլու հպատակներ ըլլալուն համար։ Հապա Ռատոսլավոֆի մարդի՛կը. մեծ ոգեւորութեան մէջ էին, կարծելով որ Ցարը անմիջապէս Ռատոսլավոֆը պիտի կանչէ և անոր պիտի յանձնէ դահլիճը։ Ամէն կողմ ուրախութիւն, կերուխում։ Խեղճերը չէին խորհեր թէ Ֆէրտինանտ Թագաւորը տղայ չէ և Ռատոսլավոֆի պատերազմաշունչ յայտարարութիւնը հանդէպ Թուրքիոյ՝ դեռ մոռցուած չէ։ Վերջապէս հինգ օր շարունակ ժողովուրդն ալ զանազան ենթադրութիւններ կ'ընէր Տէմօքրաթներու մասին։ Բայց երէկ, հասաւ Ցար Ֆէրտինանտ և ամէն ինչ կարգադրուեցաւ։ Ժամը 1ին, կէսօրէ յետոյ, ժամանեց Սօֆիա և երեկոյեան ժամը 6—7ին արդէն հրամանները ստորագրուած էին։ Պ. Մալինոֆ երեք ժամ տեսակցեցաւ Թագաւորին հետ։ Վերջնական համաձայնութեան եկան, դահլիճէն դուրս ձգելով Պ. Բարբիքոֆը և Պ. Սալապաշեֆը։ Առաջինը Ցար Ֆէրտինանտի սիրելին էր և անոր «մաչա»ն։

Ահաւասիկ նոր դահլիճին կազմը։—

Պ. Մալինոֆ՝ նախարարապետ և արտաքին գործերու նախարար, Պ. Քրիստոֆ՝ առեւտրական, Պ. Մուշանոֆ՝ ներքին գործոց, Պ. Մօլլօֆ՝ կրթական (նոր նախարար և նախկին բրօֆէսօր), Պ. Լեաբչէֆ՝ ելմտական, Պ. Թաքէֆ՝ երկաթուղիներու, Պ. Նիքօլայէֆ՝ պատերազմական, Պ. Սլավէյքօֆ՝ դատական։ Այս վերջինը այժմեան Երեսփ. Ժողովի նախագահն էր, որուն տեղ յոյս կայ որ Տէմօքրաթ կուսակցութեան ղեկավարներէն Պ. Միշէֆը անցնի։

Պէտք է ըսել որ այս կարգադրութենէն ոչ ոք գոհ է։ Հանրային կարծիքը շատ դժգոհ է, որովհետեւ նախարարական այդ պաշտօնները շատ անյարմար են իրենց վարիչներուն։ Քաղաքական և դիւանագիտական շրջանակներու մէջ նոյնպէս դժգոհութիւն կը տիրէ դահլիճին նկատմամբ սա պատճառաւ որ Պ. Մալինոֆ բարեկամական դիրք չի բռներ Թուրքիոյ հանդէպ և հանրային կարծիքը միշտ գրգռուած վիճակի կենթարկէ։

Ահաւասիկ ՏէՆ ի՛նչ կը գրէ դահլիճին վերանորոգման մասին. «Զխօսելու համար այն ամէն գործերուն մասին որոնց գործադրումը հասարակութիւնը պիտի սպասէ Տէմօքրաթներէն, որոնք այժմ տէր եղած են դրութեան, այժմեան ամենէն հրատապ հարցը պիտի յիշեցնենք մեր տէրութեան ազգայնական քաղաքականութեան, այն է Մակեդոնական հարցը և մեր դիրքը դէպի Թուրքիան։ Եւ որովհետեւ տէմօքրաթները կը քարոզէին թէ Պուլկարիա պէտք է աւելի «յանդուգն» միջոցներ ձեռք առնէ Մակեդոնիոյ մէջ Պուլկարներու խոշտանգումները դադրեցնելու համար, և կը գանգատէին թէ պալատէն իրենց արգելք կ'ըլլային այդ միջոցին դիմելու, թող հիմա ընեն անիկա, թող հիմա գործադրեն իրենց ազգային քաղաքականութիւնը։ Այս քաղաքականութիւնը, մեր հայեացքով, ազգայնական չէ, այլ բախտախնդրական է և Պուլկարիոյ գլխուն աղէտներ պիտի բերէ։ Բայց տէմօքրաթները կը քարոզէին թէ հասարակութիւնը պիտի սպասէ որ գործադրեն, այժմ որ տէր եղան դրութեան, թո՛ղ արտաքին քաղաքականութիւնն ալ ձեռքերնին առնեն»։

ՏէՆ այս վերջին խօսքերով ըսել կուզէ որ Պ. Բարբիքօֆի վտարմամբ և Մալինոֆի անոր տեղը անցնելով, Ցար Ֆէրտինանտի ձեռքէն առած կըլլան արտաքին քաղաքականութիւնը և Պ. Մալինոֆ հիմա կրնայ ինք իր քաղաքականութիւնը վարել։ ՏէՆ կ'ըսէ որ բաւական չէ աս, այլ պէտք է Ցարին սիրելի և անոր «մաչա»ները եղող կարգ մը դեսպաններ ալ փոխուին։ Բայց կարգ մը պուլկար հիւպատոսներու փոփոխութեան հրամանը եղած է արդէն։

Այսպէս դեսպաններու փոփոխութիւնը հաստատուած է Ցարին կողմէ,

ՄԿՐՏԻՉ ՆՈՐՍԻՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԾՈՎԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԶՐԱՀԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ

Էնճինիրինկ իր վերջին թիւին մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը, որուն խորագիրը ցոյց կուտայ նպատակը։

Յօդուածին նիւթն է. «Ծովակալութիւնը և առեւտրական բնակչութիւնը». Հեղինակը, որ իբր մեկնումի կէտ կ'առնէ անգլիական նաւային գործարաններու կողմէ պատերազմական նաւերու հայթայթումը բարեկամ ազգերու, նախ և առաջ մէկ կողմ կը դնէ սպառազինութեանց գաղտնիքին խնդիրը, որ՝ ոմանց համեմատ՝ բնութիւն ունի արգիլելու պատերազմական իրեղէններու հայթայթումը օտար երկիրներու։ Կը կարծէ որ անգլիական նաւատորմիղը շահ ունի այն աշխատութեանց մէջ զոր գլխաւոր նաւարաններն կրնան ձեռնարկել ուրիշ նաւատորմիղներու համար։ Այս տեսակէտով, կ'ըսէ, ինչպէս եւ առեւտր. շահու տեսակէտով՝ կարեւոր է որ ծովակալութիւնը, կարելիութեան չափով, օգնէ մեր անհատական նաւարաններուն բարեկամ ազգերու հետ իրենց բանակցութեանցը մէջ։ Յայտնի է որ Գայզէրը և իր կառավարութիւնը մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան առեւտրական բրօբականտի մէջ ու դեռ վերջերս՝ ծանուցուեցաւ որ Քրուբի գործարանին կարեւորութեան աճումը արդիւնքն է կառավարութեան ազդեցութեանը։ Նաեւ ընդունուած է որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը զանազան զիջումներով ի վիճակի դրած է ամերիկեան նաւային գործարանները Արժանթինի ծովային նախարարութեան կողմէ ապսպրուած երկու զրահաւորներու աշխատութիւնները կատարելու։ Յօդուածը կ'ըսէ որ՝ գալով Թուրքիոյ՝ անգլիական ծովակալութեան խորհուրդ հարցուած է կամ պաշտօն յանձնած է ծովակալի մը՝ վերակազմել իր նաւատորմիղը ու հիմա բանակցութիւններ կը կատարուին նոր զրահաւորներու շինութեան համար։ «Ուրեմն ծովակալութեան համար շատ նպաստաւոր առիթ մը կայ իր ազդեցութիւնը կիրարկելու, որպէս զի աշխատութիւն հայթայթէ Անգլիոյ, որուն վարկը ինչպէս և գերակշռութիւնը կը կայանան պատերազմական նաւերու շինութեան մէջ։ Պէտք է նաեւ ի նկատի առնել անգլիական գործաւորներու չահագործութեան շատ կարեւոր խնդիրը և անգլիական առեւտրական շահերուն յաջողութիւնը։ Անգլիոյ մէջ կառուցուած, այլ օտար թնդանօթներու զրահներով զինուած նաւ մը անգլիական մեքենագիտութեան համար ծանր հարուած մը պիտի ըլլար։»

ՁՄԵՌՈՒԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԸ

Լաւագոյն կերպով անցնելու միակ միջոցն է վէպ կարդալ. ուստի դիմեցէք Զարդարեան գրատունը և գնեցէք։ Բանտէ բանտ 30 դրշ., Ելոլդէ Սասուն 30, Հազար և մէկ գիշերներ 36, Արդասաւորութիւն 15 դրշ. Խորհրդաւոր աղջիկը 10, Թշուառներ 60, Զէյթունի պատմութիւնը 15 դրշ., Հայրենի ձայներ 4. Դրացուցակ ծրի։ Զարդարեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Ջաղմաքճըլար, թիւ 24, 26։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Մայրաքաղաքիս մէջ, երէկ, քոլերայէ ո եւ է դէպք չպատահեցաւ։ Միքրոպաբանները կը շարունակեն իրենց քննութիւնները կասկածելի դէպքերու մասին և տակաւին որոշ եզրակացութեան մը չեն յանգած։ Որոշապէս չի գիտցուիր թէ ասիական քոլերան մա՞ծ է Պոլսոյ մէջ, թէ պարզ քոլերին։ Կառավարութիւնը առողջապահական ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ քոլերային տարածումը արգիլելու համար։ Չորս հազար ոսկի յատկացուած է հականեխիչներ գնելու համար, որոնցմով պիտի հականեխուին խաները, օթէլները, շոգենաւերը, կառքերը եւայլն։ Սէրվէր-Պրունի մաքրանոցին բժշկական սպասարկութիւնը վերակազմուեցաւ. երկու բժիշկ և մէկ դեղագործ պիտի զրկուին հոն։ Մէկ բժիշկ և երկու չավուշ պիտի զրկուին Տէրքոս ու պէնտերը։ Զօրանոցներուն, հիւանդանոցներուն ու դպրոցներուն մէջ եռացած ջուր պիտի տրուի։ Տհաս և խիստ հասուն պտուղներու վաճառումը արգիլուած է։ Առողջապահական յանձնաժողովը թուրքերէն լեզուով տետրակներ բաժնել տուաւ, որոնք քոլերային դէմ պաշտպանուելու նախազգուշական միջոցները ցոյց կուտան։

*** Առջի օր Կէյպզէի մէջ երեք հոգի բռնուեցան քոլերայէ։ Հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուեցան տեղւոյն գայմագամին կողմէ։ Ղալաթիա Գալաֆաթ Եէրի ալ կասկածելի դէպք մը պատահած է։ Պոլսոյ կողմը Եէնի Պաղչէի հիւանդանոցը շղթայի տակ առնուեցաւ, այդ հաստատութեան մէջ կասկածելի նըշաններով հիւանդ մը մեռած ըլլալուն համար։

*** Առողջապահական Խորհուրդին որոշումով, Եէնիգաբուի, Սիրքէճիի ու Հայտար Փաշայի կայարաններու մէջ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին Կ. Պոլսէն մեկնող ուղեւորները, ըլլայ ծովու, ըլլայ ցամաքի ճամբով։ Կ. Պոլսէն մեկնող շոգենաւերը բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին Մարմարայի նաւահանգիստներէն մէկուն մէջ։ Սօֆիայի Առողջապահական Խորհուրդին որոշումով, Սեւ ծովու բոլոր նաւահանգիստներէն մեկնած նաւերը հինգ օր քարանթինա պիտի պահեն Վառնայի և Պուրկազի մէջ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Սինոդին առջի օրուան նիստին մէջ Պատրիարքը յայտարարեց թէ չէր յուսար որ կառավարութիւնը այսքան խստութեամբ պիտի վարուէր։ Ներկայ ժողովականները դիտել տուին թէ կառավարութիւնը պաշտօնագիրներով քանիցս ազդարարած էր թէ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէր. հետեւաբար Պատրիարքը և երկու ժողովականները պէտք չէ ծայրայեղութեան մղէին գործը։

*** Փաստաբան Խրիսանթոս էֆ. առջի օր երկրորդ խնդրագիր մը տուաւ դատական նախարարին, բանտարկուած ներկայացուցիչներուն կողմէ։ Այս վերջինները կը յայտարարեն թէ Վճռաբեկ Ատեանին պիտի բողոքեն։ Այդ խնդրագիրը ներկայացուցուեցաւ Վերաքննիչ Ատեանի ընդհ. դատախազին, որ մակագրեց թէ պէտք է լրջօրէն նկատի առնել զայն և օրինական տրամադրութեանց համաձայն գործել։

*** Պատրիարքը Բ.՝ Գործակատարին միջոցաւ դատական նախարարին զեկոյց թէ Պատրիարքարանի երկու ժողովները ետ կեցած են Ազգ. Ժողովի աշխատութիւնները շարունակելէ, բայց այդ ժողովին անդամներէն տասներկու մետրապոլիտներ յամառ ընդդիմութիւն մը ցոյց կուտան և չեն ուզեր անսալ իր ազդարարութեան, իրենց թեմերը վերադառնալու համար. հետեւաբար պէտք է կառավարութեան կողմէ բռնադատուին՝ թեմերնին երթալու համար։ Այս յայտարարութեան վրայ, կրօնից տեսուչ Պէհա պէյ գործակատարին յանձնարարեց մետրապոլիտներուն ըսել թէ կառավարութիւնը կը փափաքի որ անոնք մեկնին կարելի եղածին չափ շուտ։ Միւս կողմէ գաւառական ներկայացուցիչներ մայրաքաղաքս կը հասնին հետզհետէ։ Առջի օր ժամանեցին Կիզիկիոյ և Իրէյլիի մետրապոլիտները։

*** Օսմ. Լոյս կ'իմանայ թէ Տ. Եոաքիմ Պատրիարք չպիտի տեսակցի դատական նախարարին հետ։ Նոյն լրագրին ստացած տեղեկութեանց նայելով, դատական նախարարը մտադիր է Ազգ. Ժողովին ձերբակալուած անդամները պատժական օրէնքի մէկ յօդուածին համաձայն 2 ամիսէն մինչեւ 2 տարի բանտարկութեան դատապարտել։

*** Մօնիթէօրի լրաբերներէն մէկը կ'ըսէ, բանտ երթալով, առջի օր այցելութիւն տուաւ բանտարկուած յոյն ներկայացուցիչներուն։ Այս վերջինները գանգատեցան հասարակ չարագործներուն հետ բանտարկուած ըլլալնուն համար։ Դատապարտեալները կը ծաղրեն յոյն ներկայացուցիչները և չափազանց ընտանեբար կը վարուին անոնց հետ, մաղթելով որ աւելի երկարաձգուի այդ բանտարկութիւնը, օգտուելու համար անոնց ընտիր ուտելիքներէն։ Օսմ. յոյն երեսփոխաններէն ոմանք և երեք մետրապոլիտներ ալ այցելութիւն տուին բանտարկեալներուն։

*** Բանտարկուած յոյն ներկայացուցիչները խնդրագիր մը յղելով Ընդհ. Ապահովութեան տեսչութեան, գանգատած են իրենց յատկացուած սենեակին անմաքրութեան համար, ուր աղտոտութիւն եւ գարշահոտութիւն կը տիրեն։ Բաքրիսի տնօրէն Պ. Բէչիչօղլուի դիտողութեան վրայ, որ նոյնպէս բանտարկուած է, յոյն ներկայացուցիչները մաքուր սենեակ մը փոխադրուեցան։

*** Օսմ. յոյն երեսփոխան մը, անցեալ օր, պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի դիմելով խնդրած էր որ յոյն ներկայացուցիչները ազատ արձակուին։ Նախարարը ցաւալի նկատեց առաջ եկած թիւրիմացութիւնը։ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա յայտարարեց թէ յոյն տարրը կը յարգէ և թէ անոր շահերը առնչութիւն ունին բոլոր օսմանցիներու շահերուն հետ, որոնք ձեռք ձեռքի պէտք է տան հայրենիքի սիրոյն։ Նախարարը յոյս յայտնեց որ վէճը պիտի հարթուի և Յոյները պիտի վայելեն օսմ. կառավարութեան հոգածութիւնը։

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Էօրօբ Օրիանթալ կ'ըսէ թէ Բարիզի ելմտական հեղինակաւոր շրջանակներու մէջ այժմ տիրող կարծիքին նայելով, փոխառութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները ելքի մը պիտի յանգին։ Սա ստոյգ է որ վերջնական բան մը չկայ տակաւին, բայց կը յուսացուի որ քաղաքական դժուարութիւնները դիւրաւ պիտի հարթուին երկու կառավարութեանց միջեւ և դրամական խնդիրը պիտի լուծուի գրեթէ։ Մէկ խօսքով, նպաստաւոր լուծում մը ստուգիւ ձեռք պիտի բերուի, շատ չանցած, հակառակ աննպաստ տեղեկութեանց։ Ելմտական շրջանակներու մէջ հաւատ չընծայուիր սա լուրին թէ փոխառութիւնը պիտի կնքուի անգլիացի դրամատէրներու խմբակի մը կողմէ, որուն գլուխը կը գտնուին սըր Էրնէսթ Քէսըլ և օսմ. Ազգ. Պանքան։ Կը յիշուի թէ անգլ. հրապարակին վրայ անցեալ տարի ի՛նչ աղմկալից անյաջողութեան մատնուեցաւ փոխառութեան այն փոքր մասը, որ այդ հրապարակին վերապահուած էր։

*** Ժէօն-Թիւրք դարձեալ կը պնդէ որ նոր փոխառութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները չեն խզուած տակաւին։ Այդ լրագրին ըսածին նայելով, պաշտօնական շրջանակներու մէջ յոյս կայ թէ բանակցութիւնները յաջող ելքի մը պիտի յանգին, երկու կողմէն ցոյց տրուած բարեացակամութեան պատճառաւ։ Միւս կողմէ նոյն թերթը կ'իմանայ թէ դրամատէրներու երկու խմբակներ, մէկը անգլիական և միւսը աւստրօգերմանական, նպաստաւոր առաջարկներ ըրած են ելմտական նախարարութեան, փոխառութիւն մը կնքելու համար, եթէ երբեք կարելի չըլլայ համաձայնիլ Ֆրանսական կառավարութեան հետ։

*** Բէօրզէր Լոյդ կ'ըսէ թէ օսմ. փոխառութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները բոլորովին խզուած են, որովհետեւ օսմ. կառավարութիւնը կը մերժէ Ֆրանսայի առաջարկը, պետութեան ելմտական գործառնութիւնները Օսմ. Կայս. Պանքայի յանձնելու մասին, Պ. Լօրանի ծրագրին համաձայն։

*** Բարիզէն քաշուած հեռագրի մը համաձայն, կ'ըսուի թէ եպարքոս Հագգը փաշա իր բանակցութիւնները խզած է ֆրանսական կառավարութեան հետ, սըր Էրնէսթ Քէսլի հետ բանակցելու համար, գէշ ազդեցութիւն մը առաջ բերած է Ֆրանսայի մէջ։

ՀԵԼԼԷՆԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Յունարէն թերթ մը կ'իմանայ թէ Գավալայի իշխանութիւնները ձերբակալած են երեք հելլէնահպատակներ, տեղւոյն յոյն գործաւորները գրգռած ըլլալնուն համար։ Գավալայի հելլէն հիւպատոսը իսկոյն բողոքած է գայմագամին, պահանջելով որ ձերբակալուածները ազատ ձգուին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍ ՄԱՄՈՒԼԸ

Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս մամուլը Թուրքիոյ մասին աննպաստ կարծիքներ կը յայտնէ Թուրքեռումէն գաղտնի զինակցութեան առթիւ որուն կնքումը ստոյգ կը համարէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Եանեայի և Մանասթըրի կուսակալութիւններէն հասած հեռագրական տեղեկութեանց նայելով, հելլէն կառավարութիւնը մեծ աշխուժութիւն ցոյց կուտայ կարեւոր դիրքեր ամրացնելու և սահմանագլխին մօտակայ գիւղերը սպառազինելու համար։ Կրա հրացաններ բաժնուած են սահմանակից գիւղերու բնակիչներուն և հրետանիներ զետեղուած են սահմանագլխի զանազան կէտերուն վրայ։ Նորտայի բարձունքին վրայ ամրութիւններ շինուած են և պահականոցներու թիւը զգալապէս աւելցած է։

*** Սթանպուլի խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցած է պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ փաշայի հետ։ Խորհրդականը հերքած է Էնվէր պէյի անուանումը իբր պետ Գ. զօրաբանակի սպայակոյտին։ Ֆուատ փաշա յայտարարած է թէ թուրքեհելլէն պատերազմի մը առաջքը առնուած է, քանի որ կրետական խնդիրը առայժմ միտքերը գրգռող բնոյթ չունի։ Խորհրդականը հերքած է թուրքեհելլէն սահմանագլխին վրայ 100.000 զինուոր համախմբուած ըլլալու լուրը։ Գալով հելլէնական սպառազինութեանց, մեծ արժէք մը չունին անոնք. պաշտպանողական աշխատութիւններ են որ կը կատարուին, բայց զօրքերու համախմբում չկայ։

*** Աթէնքի օսմ. դեսպան Նաբի պէյ, առջի օր, Բ. Դուռ երթալով, եպարքոսի փոխանորդ Նէճմէտտին պէյի և արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի հետ տեսակցեցաւ Յունաստանի պատերազմական պատրաստութեանց և Պ. Վէնիզէլօսի ընտրութեան մասին։

*** Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Ազգ. Ժողովի վերաքննիչ հանգամանքը ընդունուած ըլլալով, բոլոր երեսփոխանները երդում ըրած են թագաւորին և Սահմանադրութեան։

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (101)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԳԾՈՒԱԳԾԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Արդէն կարծես իր առաջ բերած այդ զարմանքին գիտակցութիւնը ունենալուպէս, Համբիկ շուտ շուտ կը քալէր ճամբան, առանց չորսդին նայելու, առանց մարդոց աչքերու հանդիպելու, դուցէ վախնալով որ կը հարցափորձուի անհամբեր եւ կոշտ հետաքրքիրներէ։ Յետոյ, մանաւանդ որ, Գարա-Աղաճի ձկնորսները իրենց ընկերը սկսան փնտռել, անոր ասոր հարցնել, վասն զի անիկա, այն օրէն ի վեր ուր մայր մը ու աղջիկ մը եկած զինքը փնտռած էին, ա՛լ երեւան չէր եղած։ Ձկնորսները նախ կարծած էին որ արկածի մը զոհ գացած կամ անձնասպան եղած էր։ Վերջէն երբոր իմացան թէ ձկնորսութենէ հրաժարած էր ան ու պատուաւոր ու շնորհքով քաղաքացիի մը կերպարանքին մէջ մտած նորէն, սկեպտօրէն գլուխնին օրօրեցին։

— Ի՛նչ ըրաւ նէ ան սովածամարը ըրաւ, ըսաւ ծերունի ձկնորսը Ղազարին։

— Մեղք, ինկած չունի տաանկ սովածամար մը. խնդիրներուն բախտը բաց է, խորհրդածեց Ղազար տխրութեամբ։

Յետոյ, աւելի զարմանալի բան մը իմացուեցաւ Հ… գիւղին մէջ. թէ Համբիկ, զգաստանալէն եւ շնորհքովնալէն ի վեր, գրեթէ ամէն օր Մարկոս ամիրային ապարանքը կերթար կուգար. եւ նոյնիսկ ըսողներ կային թէ անիկա գիշերներն ալ հոն կ'անցընէր։

Ճակատագրականօրէն, եւ անյիշատակ ատեններէ ի վեր, այդ ապարանքը տարի չպիտի անցնէր որ հանրային հետաքրքրութիւնը եւ խածանքը իր վրայ հրաւիրելու եւ արծարծելու առիթ մը չընծայէր։ Վերջին անգամ տօքթօրին մեկնումէն յետոյ, անոր շուրջը բոլ բռուները հազիւ դադրած էին, ահա հիմակ անոնք աւելի քան երբէք ուժգնութեամբ կը վերսկսէին՝ անհեթեթ համեմատութիւններ ստանալով չարաժէտ երեւակայութիւններու ճիգին տակ։ Եւ սակայն, ինչպէս ուրիշ առթիւ, այս անգամ ալ ամիրայական ապարանքին պետերը խուլ մնացին արտաքին այդ մեծաշռինդ վայրահաջութիւններուն, ու անոր բնակիչները, անոր անմատչելիութեանը մէջ ապաստանած, շարունակեցին ապրիլ կեանքը իր խաղաղ եղերականութեամբը, թողլով որ իրենց շուրջը մոլեգնող այդ ալիքները քիչ քիչ վերստանան իրենց անդորրութիւնը։

Ինչ որ սակայն քանի մը օրուան մէջ տեղի ունեցեր էր հոն առանց աղմուկի եւ իրարանցումի, սովորական բան մը չէր իսկապէս։ Ծովեզերքի տեսակցութեան հետեւեալ օրն իսկ, Սօֆիի նիստուկացին, ապրելակերպին մէջ արմատական փոփոխութիւն մը առաջ եկած էր։ Մէկէն ի մէկ առաջուան աշխոյժ, զուարթ, երջանիկ աղջիկն էր եղած։ Գորովալից ու հոգածու գուրգուրանքով մը նորէն սկսած էր շըրջապատել ամիրային աղջիկը, որ, այս յանկարծական փոփոխութեան վրայ զարմանալով հանդերձ, ինքզինքը լուռ ու մունջ յանձնած էր խանդաղատանքի այս նորօրինակ պոռթկումին, կուրօրէն, անձնահաճօրէն։ Ապարանքին լուռ սրահներուն մէջ աղջկան գեղգեղուն ձայնին ելեւէջները թրթռացին նորէն. ու խոհանոցին մէջ՝ վշտահար լուացարարուհին խաչեր հանեց, աղօթքներ ըրաւ, փառք տալով Աստուծոյ, իր զաւկին վրայ առաջ եկած այս փոփոխութեան համար։

Ամիրային տունը նորէն սկսաւ հեծել ազնիւ աղջկան անուշ տիրապետութեան տակ, որուն առաջին պտուղը իսկոյն երեւան եկաւ։ Սօֆի երկու բառով համոզեց Հանըմը որ Խաչօն հայրենիք դրկուելու էր այլեւս։ Հանըմը հաւանեցաւ։ Գաւառացին երբ այս լուրը իմացաւ Սօֆիի բերնէն, ուրախութենէն անոր ճիտը պիտի պլլուէր… բայց չպլլուեցաւ. մինակ օդին մէջ այդ խեղճ ժեստը գծեց՝ առանց գործնականի դիմելու։ Տասը տարիէն աւելի էր որ իր հայրենիքին արեւ չէր տեսած։ Երկրախտի նշանները մէկէ աւելի էին իր վրայ շատոնցուընէ ի վեր։ Եւ ա՛լ ձանձրացած զզուած էր ամիրայի ապարանքին լճացած ու տխուր կեանքէն։ Իսկոյն կապեց իր պայուսակը, կլորիկ պարգեւ մը ստացաւ Հանըմէն եւ ամէնուն ալ ձեռքը պագնելէն ետքը մեկնեցաւ գընաց, երդում ընելով անգամ մըն ալ ամիրայի տան ծառայութեան համար ոտք չի կոխել, եւ մանաւորապէս Մարկոս ամիրային տունը։

Խաչօ երբոր մեկնեցաւ, Սօֆի թոյլտուութիւն խնդրեց Հանըմէն տանը մէջ ծառայութեան առնել իր ազգականներէն շա՛տ պարկեշտ եւ շատ ազնիւ երիտասարդ մը, որ ամէն կերպով օգտակար պիտի ըլլար իրենց։ Ասոր ալ հաւանեցաւ տիկին Մարկոսեան առանց ամենափոքրիկ առարկութիւն մը իսկ ընելու։

Ու Համբիկ, Սօֆիին ազգականը, ամիրային տունէն ներս մտաւ։ Հանըմը առաջին անգամ զանիկա տեսնելուն՝ նըպաստաւոր տպաւորութիւն մը կրեց երիտասարդին տխուր եւ հեզ նայուածքէն։ Մնաց որ Համբիկի կերպարանքը հիմնովին փոխուած էր։ Իր ձկնորսի բարեկամները հիմակ չպիտի ճանչնային զինքը։ Մազերը կտրուած սանտրուած, նոր հագուստներ, տօքթօրին հանդերձարանէն դուրս հանուած, կը ծածկէին անոր մարմինը։ Մինչեւ իսկ կեղծօձիք եւ փողկապ ունէր։ Եթէ ոչ առաջուան Համբիկը բոլորովին, բայց անոր մօտ բան մը եղած էր վերջապէս։ Ինքը այս արագ ու յանկարծական փոփոխութեան ենթարկուած էր գրեթէ մեքենաբար, խօսքմտիկ տղու մը պէս հնազանդելով իրեն ուղղուած հրամաններուն՝ Սօֆիին կողմէ։ Այս վերջինին անակնկալ եւ շանթահարիչ երեւումը ցնցում մը յառաջ բերած էր երիտասարդին մէջ, անոր հոգիին ու մտքին վրայ թանձրացող ամպը մէկէն՝ փարատելով, ու իր հմայքին, դիւթանքին գինովցնող ներարկումովը իրենացնելով անոր բովանդակ էութիւնը։ Մթին յուսահատութեան անդունդէն ուր գլորած էր, յանկարծ լոյս աշխարհ ելած էր մերժուած սիրահարը։

Բժշկուած էր, ինչպէս մեծ յուզումները կրնան բուժել հոգեկան հիւանդութիւնները, որոնք կանցնին կ'երթան այն սաստկավար հեղեղներուն պէս, որ կանանչ աղուոր դալարավայրերու մէջէն անցնելով լերկ ու խորունկ ակօս մը կը փորեն աւազի ու խիճերու թանձր սիկ մը թողլով։

(Շարունակելի)

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տէյլի Նիուզ ցաւ կը յայտնէ որ Թուրքիա դէպի Երրեակ Զինակցութիւնը կը հակի։ Անգլիական թերթը դիտել կու տայ թէ Ժէօն Թուրքերը պարտաւորուած են այդ քաղաքականութեան հետեւելու անգլիացի և ֆրանսացի պետական մարդոց ոխալին պատճառաւ, որոնք միշտ նպաստաւորած են Յունաստանը։

ԽՏԻՎԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Եգիպտոսի խտիվը սեպտ. 13ին Գահիրէ պիտի երթայ ուղղակի։ Խտիվը պարտաւորուած է Գահիրէ գտնուելու Պայրամի օրը, աւանդական աղօթքը կատարելու և պաշտօնական ընդունելութիւն ընելու համար։ Աւչի օր Խտիվին քոյրը և եգիպտացի բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը, Մուհիպ փաշա, Եգիպտոս մեկնեցան։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ

Կրթական նախարարութիւնը որոշած է ֆրանսացի ուսուցիչներու յանձնել Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ հիմնուելիք լիսէներու ուսումնապետի պաշտօնը։ Կրթական Բարձր. Խորհուրդին անդամ Յովսէփ էֆ. Նուսուֆեանի պաշտօն յանձնուած է Ֆրանսա երթալու և ուսուցիչներ բերելու։ Այդ ուսուցիչները ֆրանսերէն ալ պիտի դասախօսեն և 3500 ղրշ. ամսաթոշակ պիտի ստանան։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կ. Պոլսոյ Ժէօն-Թիւրք քլիւպներու պատուիրակները, թիւ 1 քլիւպին հրաւէրին պատասխանելով, գումարում մը կատարեցին և որոշեց շոգենաւային նոր ընկերութիւն մը կազմակերպել սա անունով. «Միութիւն, հարստութիւն, յարատեւութիւն»։ Կանոնագիրը կը պատրաստուի։ Դրամագլուխը անդամներու կողմէ պիտի հայթայթուի։ 800,000 բաժնեթուղթեր պիտի հանուին, իւրաքանչիւրը 120 ղրուշնոց։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Սելանիկի լրագիրները կ'ըսեն թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է Սելանիկի կուսակալութեան և տեղւոյն հիւպատոսներուն մէջև, զինաթափութեան խնդրին առթիւ։ Իւրաքանչիւր հիւպատոս իր հպատակներուն պիտի ծանուցանէ 15 օրուան պայմանաժամի մէջ յանձնել զէնքերը։ Հիւպատոսարաններու կողմէ իշխանութեանց պիտի տրուին յանձնուած զէնքերը։ Հիւպատոսներու, նամակատանց և դպրոցական հաստատութեանց գաւասները պիտի պահեն իրենց զէնքերը։

«ԻՇԹԻՐԱՔ»Ի ՊԱՐԱԳԱՆ

Ժէօն-Թիւրքի մէջ կը կարդանք. «Իշթիրաք լրագրին տնօրէնին ձերբակալութեան վրայ գրեցինք արդէն, որ տեղի ունեցած էր ռուսական դեսպանին կողմէ յայտնուած գանգատին վրայ, այդ թերթին մէջ հրատարակուած յօդուածի մը առթիւ։ Այդ յօդուածը նախատական համարուած էր Ջարին անձին համար։ Ձերբակալուած տնօրէնը Պատերազմական Ատեանին յանձնուած և լրագիրը դադրեցուցուած է։ Ուրիշ երկիրներու և ուրիշ լրագիրներու, գլխաւորաբար Բարիզի ու Նաբոլիի Իւմանիթէին և Բրոբականտային մէջ միեւնոյն նիւթին վրայ յօդուածներ գրուած են, սակայն Բարիզի և Հռոմի ռուսական դեսպանները գանգատելու պէտք չեն տեսած։ Չենք կրնար ըմբռնել թէ ինչո՛ւ համար Պատերազմական Ատեանին կը յանձնուին այդպիսի պարագաներ։»

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վիթօ Մոնթէկացցա, որ շատ լաւ կը ճանչնայ Գարատաղը, Քօրրիէրէ Տելլա Սերայի մէջ հրատարակած է յօդուած մը, որով կը հաւաստէ թէ Գարատաղ ու Պուլկարիա սերտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուին իրարու հետ, և թէ երկու վեհապետները կը ջանան Երրեակ Զինակցութիւն մը կնքել, իրենց ազդեցութեան շրջանակին մէջ առնելով Սերպիան։ Այն ատեն պալքանեան ցամաքակղզին պիտի համոզուի թէ ազատական Թուրքիոյ փորձառութիւնը ի դերեւ ելած է։ Թուրքիա յարձակում մը պիտի փորձէ իր բանակով, որ երկու տարի առաջուընէ աւելի լաւ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Բայց պալքանեան երեք պետութիւնները այդ վտանգին դէմ կը պատրաստուին Ռուսիոյ առաջնորդութեամբ և պաշտպանութեամբ, որուն պաշտօնակալն է Գարատաղի Նիքոլա Թագաւորը։

⁂ Պերլինի Ճերմանիա թերթը կը գրէ. «Նիքոլա Թագաւորը հանդիսաւորապէս յայտարարած է թէ ինք ձեռք պիտի առնէ և իրագործէ պալքանեան դաշնակցութիւնը։ Գարատաղ շատ սերտ յարաբերութեան մէջ կը գտնուի Աւստրիոյ հետ. տարիկա կը հասկցուի այն ակներեւ շահագրգռումէն զոր Ռուսիա ունի փոքր Թագաւորութեան զինուորական զօրութեան նկատմամբ։ Անցեալ տարի Թագաւորը, Ռուսիոյ զինուորական կցորդին հետ խմբագրեց բանակին վերակազմութեան ծրագիրը. յետոյ Բեդերսպուրկի արքունիքը խոստացաւ Գարատաղի բանակը օպառազինել լեռնոտ երկիրներու յարմար և նոր դրութեամբ շինուած թնդանօթներով։ Եւ որովհետեւ խոստացուած ռազմական իրեղէններուն մէջ շատ սուղ բաներ կան, ինչպէս ղեկավար օդապարիկներ՝ պէտք է ենթադրել որ որոշ դաշնագիր մը գոյութիւն ունի։ Նոյնպէս հաւաստի աղբիւրէ կիմացուի որ Ֆէրտինանտ Թագաւորին Չէթինէ տուած այցելութեան ատեն պաշտպանողական և յարձակողական դաշնագիր մը կնքուած է Պուլկարիոյ և Գարատաղի միջև։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Հօրանէն հասած լուրերը ապահովիչ չեն։ Տիւրզիները բնաւ տրամադիր չեն անձնատուր ըլլալու, առանց ընդդիմութեան։ Նոյն իսկ յարձակումի կը պատրաստուին։ Տիւրզիներու հոգեւոր պետերը շրջաբերական մը յղած են Տիւրզիներու գիւղերը։ Յայտնի չէ թէ այդ շրջաբերականին բովանդակութիւնը ի՛նչ է։

ՄԵԾ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ

Աշնանային մեծ ռազմափորձերը սեպտ. 25ին պիտի սկսին։ Մինչեւ հոկտ. 9 պիտի կատարուին զօրաբաժիններու և կիսաբաժիններու ռազմափորձերը։ Այնուհետեւ զօրաբանակի ռազմափորձերը տեղի պիտի ունենան և երեք օր պիտի տեւեն։ Հետեւակազօրքի եօթը զօրաբաժին և հեծելազօրքի երկու կիսաբաժին պիտի մասնակցին։ Եօթը զօրաբաժիններէն չորսը գործօն բանակին և երեքը պահեստի բանակին պիտի պատկանին։ Սուլթանը մասնաւոր կառախումբով Էտիրնէ պիտի երթայ և Սէտլէրի մէջ ներկայ պիտի ըլլայ վերջնական զօրահանդէսին։ Յետոյ քաղաքը պիտի այցելէ։

ՆՈՐ ՄԹՆՐԱՆՈՑ

Մօտերս Բերայի մեծ փողոցը, թիւ 34, Սիթէ տը Սիրիի մէջ մթերանոց մը պիտի բացուի Բարիզի հռչակաւոր ՖԷԼԻՔՍ ՓՕԹԷՆի գլխաւոր ապրանքները վաճառելու համար, ինչպէս շաքարեղէն, ֆրանսական կարկանդակներ, պահածոներ, ազնիւ գինիներ, շամպանեաներ, լիքէօրներ ևլն.։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼԻ ԿԷՏԵՐ

Նախկին պատրիարք Օրմանեանի դէմ եղած այլ և այլ ամբաստանութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը որ մօտ երկու տարիէ ի վեր կազմուած է Ազգ. Ժողովին կողմէ, վերջապէս յետ տքնաջան . . . աշխատութեանց կրցաւ պատրաստել իր տեղեկագիրը։

Այդ տեղեկագիրը կը բաղկանայ մօտ 200 մեծադիր էջերէ և բաժնուած է զատ զատ գլուխներու։ Յանձնաժողովը մանրամասն քններ է Օրմանեանի դէմ եղած բոլոր ամբաստանութիւնները, որոնք մօտաւորապէս 15 հատ են եղեր։ Յանձնաժողովը սովորական տեղեկագիրներու պէս անոր վերջաւորութեան մէջ չէ որ եզրակացութեան մը յանգեր է. այլ մէն մի ամբաստանութիւն քններ և առանձին եզրակացութիւններու եկեր է. այսպէս ամբաստանութեան 15 կէտերէն հազիւ երեք հատը գտեր է դատապարտելի. իսկ մնացեալներու մասին որոշ բան մը չէ ըսեր, նկատելով որ Օրմանեան՝ իր համբաւուած ճարպիկութեամբ, ամբաստանութեան նիւթ կազմող այդ խնդիրներուն կրցեր է օրինական գոյն մը տալ՝ լրացնելով անոնց մասին ըլլալիք բոլոր կանոնական ձեւակերպութիւնները, արձանագրութիւնները և պաշտօնական ձեւական գործողութիւնները։ Այն կէտերը զորս յանձնաժողովը ուղղակի դատապարտելի կ'նկատէ երեք են, ասոնցմէ մէկն է Կարապետ Տէրունեանի կնոջ մահուամբ ծագած ժառանգական խնդրին առթիւ Օրմանեանի կողմէ Շէյխիւլիսլամութեան տրուած ժուռնալը, որուն մէջ Օրմանեան Կ. Տէրունեանի համար կըսէ թէ Ժընեվ կը բնակի (մինչդեռ Պոլիսէ էր) և թէ ո՞վ գիտէ ի՛նչ նպատակներու պիտի գործածէ այդ ժառանգութենէն իրեն ինկած գումարը՝ եթէ ստանայ։ Օրմ. քննիչ յանձնաժողովը անհատ այս կէտին մէջ ալ կը դատապարտէ նախկին պատրիարքը։ Սակայն որքան որ կրցինք հասկնալ, քննիչ յանձնաժողովը չափազանց բարեացակամօրէն վերաբերուած է ինչ ինչ կէտերու մէջ. օրինակի համար Լահէի հեռագրին առթիւ կըսէ թէ՝ այնքան դատապարտելի խնդիր մը չէ, ալ շատ շատ մեղադրելի, որովհետեւ, կ'ըսէ յանձնաժողովին անդամներէն մէկը, հեռագրին մէջ մի այն ըսուած է թէ՝ Դեսպանախորհուրդին ներկայացող Հայ պատգամաւորութիւնը պաշտօնական չէ։ Արդէօք Յանձնաժողովը ուրիշ ինչ բանի կսպասէր որպէս զի, այս հեռագիրը հանէր մեղադրելիութենէն և դնէր դատապարտելիութեան մէջ։ Ի՛նչ որ է. խնդիրը այժմ անոր վրայ է որ Յանձնաժողովը երկամեայ երկունքէ մը յետոյ ծնաւ այս տեղեկագիրը, որ յառաջիկայ շաբթու պիտի ներկայացուի Ազգ. Կեդր. Վարչութեան՝ Ընդհ. Ժողովին մատուցելու համար։ Քննիչ յանձնաժողովը որ իր վերջին նիստին մէջ տեղեկագիրը յանձնած էր իր մէջէն կազմուած ենթաժողովի մը=Գնէլ վրդ. ,Ս. Խամէրեան և Արամեանց= վաղը Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ի բոլոր անդամներուն ներկայութեան [illegible] մը պիտի գումարէ և վերջին անգամ ըլլալով պիտի կարդայ տեղեկագիրը և պիտի ստորագրէ։

Հիմա վերջին խօսք՝ Ազգ. Ժողովին մնաց. տեսնենք ա՛ն ինչ չափով պիտի ընթանայ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂ. ՈՐԲԱԽՆԱՄԸ

Կիլիկիոյ Կաթող. Որբախնամը որոշեց իր միամեայ պաշտօնավարութեան տեղեկագիրը պատրաստել և ներկայացնել Ազգ. Վարչութեան։ Այս տեղեկագիրը պատկերացումը պիտի ըլլայ որբանոցներու վիճակին, իրենց սկզբնական թուականէն մինչեւ այսօր. պիտի պարունակէ Որբախնամ Յանձնաժողովին կողմէ կատարուած մատակարարութեան կանոնաւոր հաշուեկշռութիւնը. ուրոյն բաժիններու մէջ պատկերացնելով բոլոր որբանոցներու մարմինները, մասնաճիւղերը եւ անոնց գործունէութիւնը։ Տեղեկագիրը պիտի պարունակէ նաև Կիլիկիոյ Որբանոցներուն հետ սերտ առնչութիւն ունեցող պատկերներ, որոնք մինչև հիմա հրատարակուած չեն։

⁂ Որբախնամը իր վերջին նիստին մէջ որոշեց Կիլիկիոյ Որբանոցներուն վերաբերեալ կարգ մը յարաբերական խնդիրներու մասին դիմում ընել Կեդր. Վարչութեան և խնդրել որ հարկ եղածը ընէ կառավարութեան մօտ։

⁂ Մուէզզինօղլի Հայուհեաց Որբախնամ Ընկերութիւնը քսան որբ արձանագրած է, տարեկան հարիւր անգլ. ոսկի վճարելով Որբախնամին։

⁂ Ասկէ առաջ Հաճընցի երեք որբեր Թուրք կնոջ մը՝ Ֆէթհիէ հանըմի կողմէ յանձնուած էին Ազգ. Որբանոց։ Հաճընի առաջնորդը տեղեկութիւն տուած ըլլալով այդ որբերու մօրեղբօրը մասին որ քաղաքին հարուստներէն է եղեր, Որբախնամը որոշեց զանոնք իրենց տեղը վերադարձնել։

⁂ Որբախնամը Հալէպի առաջնորդարանէն տեղեկութիւններ ուզեց Ուրֆայէն Անթիոք փախչող որբերուն վրայ, որպէս զի ի հարկին պէտք եղած պաշտպանութիւնը ընծայէ անոնց։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅԻ ՄԸ ԴԻՄՈՒՄԸ

Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն մէկը խնդրագրով մը դիմում ըրած էր Նպաստից Յանձնաժողովին և մօտաւորապէս հարիւր ոսկի պահանջած՝ ի վարձ, ասկէ առաջ Նպաստից Յանձնաժողովին մատուցած այլ եւ այլ ծառայութիւններուն։ Նպաստից Յանձնաժողովը մերժեր է այս խնդրագիրը։

ՈՐԲ ՄԸ ՓՈՂՈՑ ՄՆԱՑԱԾ

Հաճընցի որբ մը՝ Յակոբ Մնեան, ասկէ առաջ դիմում ըրած էր Արմաշի դպրեվանքի Խնամակալութեան, որպէս զի Արմաշ երթալով կուսակրօն ըլլայ։ Խնամակալութիւնը սակայն «տեղ չունինք» ըսելով կը մերժէ այդ անտէր ու անտիրական որբ տղան։ Կիլիկիոյ որբախնամը տեսնելով տղուն վիճակը կ'առաջարկէ Խնամակալութեան ընդունիլ որբը և կը խոստանայ տարին հինգ ոսկի վճարել։ Խնամակալութիւնը դարձեալ կը մերժէ և այսօր Հաճընցի այդ որբը փողոցները մնացած է գրեթէ և հետեւաբար արժանի է մեր բարեսէր հարուստներու գթասրտութեան։

ԿՐԿՆԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՄԱՆ

Հայ-Հռոմէականներու Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ Ռէժիի պաշտօնեայ Լեւոն Մնացականեան էֆ.ի ամուսնական խնդիրով զբաղելով՝ արտօնութիւն տուած է յիշեալին, վերստին ամուսնանալու համար։

ՀՐԱՒԷՐ

Մեծ-Արմաշի Յառաջդ. Ընկերութեան Բ. Ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 12ին Խաչվերացի կիրակի օրը ժամը ճիշդ 5ին Սկիւտար-Սէլամսըզ՝ Րաֆֆի լսարանին վերնայարկը։ Կը հրաւիրուին բոլոր Մեծ-Արմաշցիները։

Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Չրաքեան և զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Այճեան, ինչպէս նաև Օհնիկեան ու Աճէմեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն մահը իրենց մօր և մեծ մօր ու ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԷԼՊԻՍ ԱՃԷՄԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի, այսօր, հինգշաբթի, Սեպտ. 9, ժամը 9ին (Ը. Թ.) Բերա Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այն։

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ
ԲՈԼՈՐ ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ԵՊԱՐՔՈՍԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Բ. Դրան շրջանակներուն մէջ շրջող զրոյցի մը համաձայն եպարքոս Հագգը փաշա Պոլիս վերադառնալէն յետոյ պիտի հրաժարի և դահլիճի անդամներն ալ կը փափագին որ եպարքոսը հրաժարի։

⁂ Ելմտական Նախարար Ճավիտ պէյի հրաժարման մասին շրջող զրոյցները հետզհետէ կը հաստատուին։ Երէկ Նախարարը իր պաշտօնատեղին չգնաց և միայն ուշ ատեն կատարուած նախարարական խորհրդակցութեան մասնակցեցաւ։

⁂ Յունարէն թերթերը կ'ըսեն թէ արտաքին կարգ մը խնդիրներու և փոխառութիւնը չյաջողելուն պատճառաւ մօտերս նախարարական տագնապ մը պիտի ծագի։ Դահլիճին անկումով, վարչապետ պիտի ըլլայ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա, ընդարձակ իրաւասութիւններով։ Ելմտական նախարարին հրաժարականն ալ հաւանական է փոխառութեան խնդրին հետեւանքով։

ՔՈԼԵՐԱՆ ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ՄԷՋ

Տրապիզոն, 7 սեպտ.— Երէկ իրիկուընէ մինչեւ այս գիշեր զինուորներէ, բանտարկեալներէ և ժողովուրդէն 8 դէպք պատահած են։ Հին հիւանդներէն մէկ զինուոր և երկու անձ մեռած են։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ

Անցեալ շաբթուան վերջերը զինեալ Գարատաղցիներ օսմ. սահմանագլուխը անցնելով յարձակեր են 25000 օխա չոր խոտ պարունակող մթերանոց մը այրած են։ Զինեալ խոլամներ դիմադրելով՝ քառորդ ժամ կռիւ մը տեղի ունեցած է։ Մօտակայ օսմ. զինուորները օգնութեան հասնելով՝ ետ մղեցին Գարատաղցիները։ Այս վերջիններէն չորս հոգի մեռած և քանի մը հոգի վիրաւորուած են։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական Ատեանը մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց «Իշթիրաք»ի խմբագիր Հիւսէյին Հիլմի պէյը, իր թերթին մէջ Ռուսիոյ Ջարին դէմ նախատական յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար։

ԿՈՒՍԱԿԱԼԻ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ

Էնկիւրիի կուսակալ անուանուեցաւ Ատանայի երեսփոխան Ալի Միւնիֆ պէյ։

ՊԱՀՐԻՑԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

5000 մէթր. աստարլըգ մավի տիմի
6000 ատէտ Մարսիլեանըն քիւչար ֆրէր մարքալը քիրէմիտ
300 » » » մահիա քիրէմիտ
2000 գարա մօզայիք 20×20 իպտարնտա

Թէրսանէի Ամիրէ իչիւն միւպայեասընա լիւզում կէօրիւլէն պալատէ ճինսի վէ մըգտարլարը մուհարրէր տէօրթ գալէմ էշեա միւպայեա իտիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գօնուլմուշ օլտուղընտան պունլարըն պաշգա պաշգա իհալէսի Թալիպ օլանլարըն եւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէլէրինի միւսթաճհապէն Պանրիյէ միւպայեաթ գոմիսիոնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Ֆի 326 իլուլ 6

⁂

20000 քիլօ պէեազ փամուգ իւսթիւբիւ
25000 » էլվան » »
8.00 » փամուգ իփէքլի
10000 ատէտ մաքինա իչիւն փամուգ փէչէթա։

Թէրսանէի Ամիրէ իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլաճագ պիլմիւնագասա սաթօ միւպայեա իտիլէճէկի էվվէլճէ իլան օլընան պալատէ ճինսի վէ մըգտարլարը մուհարրէր տէօրթ գալէմ էշեանըն ֆիյաթլարը հատտը լայըգընտա կէօրիւլմէտիկինտէն օն պէշ կիւն դահա թեմտիտ իլէ կիւնի իհալէսի իճրա գըլընմագ իւզրէ տուտուրուլմուշ տըր։ Թալիպ օլանլարըն եւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէլէրինի միւսթաճհապէն Պանրիյէ միւպայեաթ գոմիսիոնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Ֆի 326 իլուլ 4

ՀԱՅԿ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի հայոց Աղքատախնամին շաբաթական վիճակահանութիւնը միայն երկու ղրուշով կէս ոսկիէն մինչեւ հարիւր ոսկի շահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, մինչ ուրիշ վիճակահանութեան կազմակերպիչները իրենց չլսուած ծանուցումներով ահագին գումարներ ձեռք կը ձգեն ի շահ իրենց քսակին։ Գահիրէի հայկական վիճակահանութեան միակ նպատակն է օգնութիւն հասցնել կարօտեալ ազգայիններու։ Ուստի կը խնդրուի թէ գաւառի և թէ Պոլսոյ ազգայիններէն որ գոնէ շաբաթը տոմս մը գնեն ի փոխարէն երկու ղրուշի չնչին գումարի մը, սա համոզումով որ եթէ պարգեւ ալ չշահին՝ գոնէ աղքատախնամին նպաստած պիտի ըլլան։ Տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ։ Գաւառներէն և Պոլսէն վաճառողներ կը փնտռուին։ Դիմել ընդհ. Գործակալ Ցր. էֆ. Թաթլեանի, Գօճաման օղլու խան թիւ 11

50—13

ՏԻԿԻՆՆԵՐ,
ՁԵՐ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
Տ. ՌՕՍԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Բերա, Վարիէթէ թատրոնին մօտ, Սիթէ տ'Ալեբի անկիւնը
Մեծ մթերք կիներու յատուկ նորաձեւ ներմակեղէններու
Պատրաստ եւ չափու վրայ ճերմակեղէններ, որոնք անմրցելի են։
Ծանօթ.— Նորաձեւ ՍԹԷԼԼԱ սեղմիրաններու մեծ մթերք մը հասած է վաճառատունը։
ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ՀԱՄՈԶՈՒՄ ԳՈՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 1

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ
ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ ու ԲՐԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
Օ ԼԻՕՆ
336 ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՅ, 340
ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐՋԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ԱՄԷՆ ՃԻՒՂԵՐՈՒ ՄԷՋ
8—10

Ս. Ժ. ՎԱՍԻԼԱԹՕ
Ղալաթիա, թիւնէլի կից, թիւ 18
ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ ԵՂԱԾ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԵՒ
ԽՆԱՄՔՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

8/29 սեպտ.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ ղրշ.	100—29	» » բարձր գին »	215—62
» » վար գին	100—22	» » գոցուեցաւ »	215—25
» » բարձր գին	100—29½	Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ »	13—60
» » գոցուեցաւ	100—24½	» Ժաւխանա »	8—60
Ռուս. Երկ. բացուեցաւ ֆր.	215—25	Օսմ. Ապահ. ընկ. Լ. Օ.	4—67½
» » վար գին »	214—26½	Շիրքէթի Խայրիէ »	47—
		» » Օսման. »	1—10
		Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին Ֆր.	320—
		» » » Նոր »	270—

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՍՈՒՐԼՈՒ ԳԵՏԻՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՈՌՈԳՄԱՆ
(ԽՈՒՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐԻ ՆԱՀԱՆԳ).
1320 ՇԷՎԱԼ 27 (1904 ՅՈՒՆՎԱՐ 26) ԹՈՒԱԿԻՐ
ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՈՎ ԿԱԶՄՈՒԱԾ
61 ՏԱՐՈՒԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆ Է
110,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԿԱՄ 100,000 ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻ
Բաղկացած 20,000 բաժնեթուղթերէ՝
իւրաքանչիւրը 5½ օսմ. ոսկի կամ 5 անգլիական ոսկի արժէքով եւ 20,000 շահաբաժնի բաժնեթուղթերէ, առանց որոշ արժէքի

Դրամագլուխի իւրաքանչիւր բաժնեթուղթ ստորագրող իրաւունք ունի շահաբաժնի բաժնեթուղթի մը տիրանալու։

13,334 բաժնեթուղթեր շրջաբերութեան հանուած են, իսկ մնացեալ 6666 բաժնեթուղթերը յատկացուած են մենաշնորհի տէրերուն, իբր փոխարժէք ձեռք բերուած մենաշնորհին։

Ներքին կանոնագրին համաձայն, հասոյթները սապէս պիտի բաշխուին. % ին 10ը՝ պահեստի գումարին, հարկ եղած գումարը՝ %ին 5 տոկոս վճարելու բաժնետէրերուն և ամորթիզմանի համար՝ մենաշնորհի պայմանաժամին տեւողութեանը. % ին 5՝ Վարչական Խորհուրդի անդամներուն. Մնացեալը պիտի բաշխուի % ին 50ը սովորական բաժնեթուղթ ունեցողներուն և % ին 50ը՝ շահաբաժնով բաժնեթուղթի տէրերուն։

Բաժնեթուղթերը սապէս կը վճարուին.

2.20 օսմ. ոսկի կամ երկու անգլիական ոսկի ստորագրութեան ատեն։

1.10 օսմ. ոսկի կամ 1 անգլ. ոսկի ստորագրութենէն վեց ամիս յետոյ։

Ստորագրուած գումարներուն վճարումի ատենը պիտի որոշուի Բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովին կողմէ, Վարչական Խորհուրդին հրաւէրով։

Ցարակից ծանօթութեան մէջ կանխատեսուածին համեմատ, երբ հարկ ըլլայ ընկերութեան դրամագլուխը աւելցնել, այդ յաւելումին հարիւրէն քսանեօթը (% ին 27). մինչեւ ութը միլիոն ֆրանք, մենաշնորհի տէրերուն պիտի տրուի բաժնեթուղթերով։ Այդ գումարէն աւելի եղած պարագային՝ մենաշնորհի տէրը ո եւ է փոխարինութիւն ստանալու իրաւունք չունի։

Ստորագրութիւնները պիտի ընդունուին Վիէնը Պանք Ֆէրայնի մէջ, Ղալաթիա Բերա, Պոլիս։

Իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի վրայ եղած առաջին վճարումին համար, 2.20 օսմ. ոսկի կամ 2 անգլ. ոսկի, ընկալագիր մը պիտի տրուի Վիէնը Պանք Ֆէրայնի կողմէ եւ որուն տեղ առժամեայ վկայաթուղթ մը պիտի յանձնուի, որ կրնայ փոխանցուիլ։

Այդ առժամեայ վկայաթուղթին տեղ վերջնական արժեթուղթ մը — բաժնեթուղթ — պիտի յանձնուի իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի վրայ եղած 1.10 օսմ. ոսկիի կամ 1 անգլ. ոսկիի երկրորդ վճարումէն յետոյ։

Ստորագրութիւնը պիտի փակուի 1910 հոկտ. 15ին։

Եթէ երբեք 13,334 բաժնեթուղթէ աւելի ստորագրողներ գտնուին, համեմատաբար նուազ պիտի ըլլայ։

Պիտի խնդրուի որ բաժնեթուղթերը Կ. Պոլսոյ սակարանին մէջ ընդունուին։

Ստորագրութեան թուղթերը հանրութեան տրամադրելի են վերոյիշեալ հաստատութեանց մէջ։

Նամակի միջոցաւ ալ կարելի է ստորագրուիլ։

Պատուոյ Նախագահ
Ն. Կ. Բ. Իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ., գահաժառանգ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա
Րաիֆ փաշա
(*) Համտի պէյ
Տիւլավէր փաշազատէ Մէհմէտ Րէուֆ պէյ
Եանեալըզատէ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյ
Տիւսափ փաշա

Պ. Հէրման տ'Անտրէա
Պ. Միչէլ Բարատոբուլօ
Պ. Բօլ Լաչէղ
Պ. Ճօն Բասթէլլի
Պ. Նէարք Բասթէլլի
(*) Պ. Ալֆրէտ Լըքլէր
Պ. Լօրան Տիւբիւի

(*) Այս երկու անձերը մեռած ըլլալով անոնց տեղ նորեր պիտի կարգուին Վարչական Խորհուրդի յառաջիկայ նիստին մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է

ՎԻՆԸՐ-ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՍՈՒՐԼՈՒ ԳԵՏԻՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՈՌՈԳՄԱՆ

(Խիւտավէնտիկեար)

ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐԸ 5 1/2 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԿԱՄ 5 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ԱՐԺՈՂ

13334 ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ

Սուսուրլու գետը (հին անունով՝ Մաքեսթոս) Մարմարայի հարաւային եզերքը հաստատուած է, Պանտրմայի և Պրուսայի միջեւ։ Սուսուրլու ուղղակի կերպով կը հաղորդակցի Աբոլոնիա և Մանիաս մեծ լիճերուն ու Սէմավ լիճին հետ։ Իր գետաբերանը 44 ծովային մղոն (4 ժամ գրեթէ) հեռու կը գտնուի Կ. Պոլսէն։ Ամբողջութիւնը կը կազմէ 300 քիլոմէթրէն աւելի տարածութիւն ունեցող գետային ցանց մը։

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

Մենաշնորհին տէրը եղող ընկերութիւնը սեփական իրաւունք կը վայելէ Սուսուրլուի հովտին գետերուն և լիճերուն վրայ հաստատելու նաւագնացութեան դրութեամբ և մեքենայով շարժող հաղորդակցութեան միջոցներ, ինչպէս տոփանաւ, լաստ ևլն։ Առանց մեքենայի կատարուած հաղորդակցութեան միջոցները կը թոյլատրուին, պայմանաւ որ մենաշնորհի տէր ընկերութեան հաստատած նաւագնացութեան վնաս չհասցնեն։ Արգիլուած է ընկերութեան չինած նաւամատոյցներուն գործածութիւնը։ Ձեռք բերած մենաշնորհով նոյնպէս ընկերութիւնը առանձնաշնորհումն ունի, ժողովուրդին պէտքերուն համաձայն, նաւամատոյցներ, տօքեր ու մթերանոցներ շինելու յիշեալ լիճերու և գետերու երկու ափերուն հարկ եղած կէտերուն վրայ և քարափներ կամ նաւահանգիստ մը շինելու գետաբերանը։ Ընկերութիւնը ոռոգման գործողութիւններ կատարելու ալ իրաւունք ունի։ Նաւերու և նաւամատոյցներու շինութեան ու նորոգութեան համար պէտք եղած փայտը ընկերութեան կողմէ պիտի կրնայ կտրուիլ տէրութեան պատկանող և մերձակայքը գտնուած անտառներէն. Նոյնպէս պետական թափուր հողերը ձրիաբար պիտի տրուին մենաշնորհի տէր ընկերութեան, աշխատանոցներու հաստատման համար։

ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Նահանգին արտածումը, հաղորդակցութեան յարմար միջոցներ չունենալով հանդերձ, կը հասնի 165,000 թոնի, իսկ ներածումը՝ 21 500 թոնի, այսինքն 186500 թոնի, թիւ մը որ մաքսատան տոմարներէն քաղուած է։ Արջառ, ոչխարի, եղջիւրաւոր անասուններու եւայլն արտածումը 350000 հատէն աւելի է, մաքսային վիճակագրութեանց համաձայն։ Սուսուրլու գետը, որ երեք լիճերու հետ կը հաղորդակցի և ծով կը յանգի, իր կանոնաւորումով, ամենէն բնական, ամենէն յարմար և ամենէն խնայողական ուղին պիտի ըլլայ ապրանքներու փոխադրութեան համար, ինչպէս արմտիք, փայտ, փայտածուխ, հանածոյ, չոր խոտ, յարդ, բամպակ, արջառ եւայլն, որոնք երկրին յատուկ արդիւնաբերութիւնը կը կազմեն։ Ամէն պարագայի մէջ, տեղւոյն պիտի ըլլայ փոխադրութեան միջոցը երկրագործական արդիւնաբերութեանց, որոնք առաջ կուգան գետային ցանցին երկայնքը և լիճերուն չուրջը գտնուող հողերուն վրայ։ Այն շրջագիծը, ուր փոխադրութիւնները գետային ճամբով պիտի կատարուին անպատճառ, իր մէջ պիտի պարունակէ նաեւ երկրին այն մասը, որ պիտի նպաստաւորուի մենաշնորհի տէր ընկերութեան կատարելիք ոռոգման գործողութիւններէն։ Անտառները շահագործողները ի հարկէ գետային ճամբուն յաճախորդները պիտի ըլլան, քանի որ այդ ճամբան բացարձակ առաւելութիւններ կ'ընծայէ։ Արջառները երկրին ներսերէն լաւագոյն և աժան կերպով պիտի փոխադրուին Կ. Պոլիս, գետային և ծովային խառն հաղորդակցութեամբ։

Սա ստոյգ է որ յիշեալ առեւտրական փոխանակութեանց մեծ մասը գետային ճամբով պիտի կատարուի։

Երբ Սուսուրլուի ձեռնարկը ի գլուխ հանուի իր բոլոր մասերովը, մէջը հաշուելով նաեւ նաւահանգիստը— որ 8 միլիոն ֆրանքի մօտ դրամագլուխ մը կը պահանջէ— եղած հաշիւներուն համաձայն, 4 միլիոն ֆրանքի խառն հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Այդ ձեռնարկը աստիճանաբար իրագործելով, առաջին մասերէն սկսեալ, ինչպէս գետաբերանը, Միխալըճ, Սուսուրլու, Ազիզիյէ, Լուպատ, Աբոլոնիա լիճը, Քիրմաստի, որոնք արտադրութեան խիստ կարեւոր կեդրոններ են և որոնց համար 1,500,000 ֆրանքէն մինչեւ 2 միլիոն ֆրանք դրամագլուխի մը պէտք կայ գրեթէ, այն ատեն 900,000 ֆրանքի չափ գումար մը պիտի գոյանայ փոխադրութիւններէ, այդ երկու մասին մէջ փոխադրութեանց գործը կատարող տեղացի վաճառականներու և ճարտարագէտներու կողմէ հասած նամակներուն համաձայն. Նմանապէս 700,000 ֆրանքի հասոյթ կ'ապահովուի այն միւս փոխադրութիւններէն, որոնք արդէն իսկ հաւանական կը նկատուին։

Որքան որ ալ զեղչուին այս թիւերը, ինչ որ իրականութենէն հեռու պիտի ըլլայ, դարձեալ գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք պիտի բերուի։

Բայց շատ աւելի մեծ արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին, երբ հաշուենք թէ ոռոգման շնորհիւ բուսականութիւնը որքան պիտի զօրանայ, մանաւանդ եգիպտացորենի ու բամպակի մշակութիւնը. Նոյնպէս ոռոգման հետեւանքով՝ հողի ընդարձակ տարածութիւններ վարձու պիտի տրուին մշակութեան համար, ընկերութիւնը զանոնք ցամքեցնելէ յետոյ, տիրող օրէնքներուն համաձայն։

ՄԵԹՈՏԻԿ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մենաշնորհի տրամադրութեանց համաձայն, աշխատութիւնները ութը տարիէն պիտի աւարտին և 15 քիլոմէթր տարածութեամբ տեղի մը աշխատութիւնները լմննալէն յետոյ, ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ շահագործելու զայն։ Փոխանակ կարեւոր դրամագլխով մը բոլոր աշխատութիւնները մէկանց կատարելու և շատ մը յանձնառութիւններ ի գլուխ հանելու, — կարգ մը ուսումնասիրութիւններէ յետոյ, որոնց վերջինը դեռ նոր կատարուած է —աւելի նպաստաւոր դատուած է որ 100 քիլոմէթրի չափ տարածութիւն ունեցող մասերը շահագործել, Սուսուրլուի գետաբերանին և մասնաւորաբար սա կէտերուն միջեւ. Միխալըճ, Աբոլոնիա լիճը, Լուպատ և Քիրմաստի. այս վերջին վայրը համբաւաւոր է երկրագործական, անտառային և ուրիշ կարեւոր արդիւնաբերութեանց տեսակէտով։ Այդ առաջին մասերուն մէջ, ուր գետը նաւարկելի է ամբողջովին, աշխատութիւնները աւելի դիւրին պիտի ըլլան և «Տէլթա»ն պիտի վերցուի Քիրմասթիի առջեւ, 5 քիլոմէթր երկայնութեամբ։

Հետեւաբար, նաւային կազմածները իսկոյն ձեռք պիտի բերուին և հարկ եղած դրամագլուխը պիտի կազմուի, որուն համար 22,000 օսմ. ոսկին պիտի բաւէ։

Այդ վերջին կարգադրութիւնը ջերմապէս յանձնարարուած է մեծանուն մասնագէտներու կողմէ, որոնք տեղւոյն վրայ վերջին հետազօտութիւն մը կատարած են վերջերս և որոնք սա եզրակացութեան յանգած են։

Առ այժմ նաւագնացութիւնը սահմանափակել գետին վերեւ յիշուած մասերուն մէջ, ուր աշխատութիւնները կատարելու պէտք չկայ գրեթէ և որոնց շահագործումը շահաբեր է, հետեւեալ կազմածներով, ինչպէս կ'երեւայ սա թիւերէն։

30 փայտէ տափանաւ,	20 թօնօ տարողութեամբ	3600	օսմ. ոսկի
1 նաւամիգ,	50 ձիու ուժով	2600	»
1 »	20 »	1200	»
1 խճահան		3000	»
1 չոգեշարժ բեռնաբարձ փոխադրութեանց համար		1000	»
Առժամեայ մթերանոցներ եւ նաւամատոյցներ		1600	»
Մթերանոցի պիտոյքներ և նորոգութիւններ		1000	»
Գումար		14000	»
Առօրեայ ծախսերու համար պէտք եղած գումարը			
Վառելանիւթ ևայլն		500	օսմ. ոսկի
Նախնական և չկանխատեսուած ծախքեր		2500	»
Պահեստի դրամ		5000	»
Գումար		8000	»

Ընդամէնը 22000 օսմ. ոսկի

Նոյնպէս գետը պիտի մաքրուի, Քիրմասթի գետին առջեւ գտնուող տէլթան պիտի վերցուի զօրաւոր խճահան մը հաստատելու համար. այսպէս ձեռնարկուներու դիմելու հարկ չպիտի մնայ՝ միւս կողմէն, ծովային աշխատութեանց հանրածանօթ ձեռնարկու Պ. Բիէռ Օմիէ, որ ստորագրողներուն մէջ կը գտնուի, իր անձնուէր օժանդակութիւնը պիտի շնորհէ իր տնօրէնութեան ներքեւ կատարելու համար մասնագիտական և նորոգութեան գործերը։ Ցետոյ պիտի կատարուին անհրաժեշտ կարգադրութիւնները գլխաւորաբար ոռոգումի վերաբերեալ յետագայ աշխատութեանց գործադրութեանը համար։ Սուսուրլուի գետաբերանի նաւահանգիստին մասին պիտի գործադրուի այն ծրագիրը, որով ջրանցք մը պիտի բացուի տէլթային մէջ՝ զայն պաշտպանելու համար երկու քարափներով և գետին մէջ իսկ նաւահանգիստ մը պիտի հաստատուի դէպի գետաբերանը, որ մատչելի պիտի ըլլայ 5 մէթր տրամագիծով ամբարանոց ունեցող սովորական նաւերու։

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՄԷՆ ՀՈՂՄ ՓՆՏՌԵՑԷՔ
Ռուսական Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸՆ
ՓԱՐԻԶ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ
Զտուած Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ Թիւ 65
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԸ
ՊԵՐՖԻՒՄԸՐԻ, ՄՕՍԷՐՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ, ՓԱՐԻԶ ՄՈՍԿՈՒԱ
Ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար
Բ. ԲՈՒՍԹԻԱՆՈՒ

Մերացոնց՝ ռուսական առեւ. վաճառատուն, Բերա, Բասաժ Բանայեա, թիւ 4

Լաւագոյն լուսաւորութիւնը խանսով վառուած լամբարներու համար

Ամէն ոք քարիւղով լամբարներուն տեղ կրնայ գործածել ձեր լամբարները, առանց ոեւէ ծախք ընելու։

Նոյն չափաւոր գիներով կը ծախուին Խանս տենարուրա, լուսաւորութեան համար պատրաստուած մասնաւորաբար։ Խանս տենարուրայի կեղծերը ըլլալուն, ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք իր նշանատախտակին վրայ։

Ռուսական առեւտրական վաճառատուն, Բերա մեծ փողոց,
Բասաժ Բանայեա, թիւ 4 4—13

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՓԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն	Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	»	»
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	»	»

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևլն. ևլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՍՍԷՐԼԵԱՆ
Գեն. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քէթէնճի Օղլու Խանը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարչէի դիմաց, Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սագիզ պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 80

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԱԶԴ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԱՐՄԱՇ (ԻԶՄԻՏԻ ՄՕՏ)

Ստորագրեալ Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել Արմաշ գացող ուխտաւորներուն թէ նախորդ տարիներու պէս, այս տարի ալ յատկապէս կարեւոր զեղչեր ըրած է երթ ու դարձի տոմսակներու գիներուն վրայ։

Գիները յետագայ կերպով սահմանուած են։

(Հայտար-Փաշայի ճաւաճանգստին սակագինն ու դրոշմատուրքը միասին հաշուելով)

	ԵՐԹ ՈՒ ԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ Զափահասներու համար		ԵՐԹ ՈՒ ԴԱՐՁԻ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ 3էն 10 տարեկան տղոց համար	
Հայտար-Փաշայէ Իզմիտ	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	51.10	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	26.
	Բ. » » »	30.20	Բ. » » »	15.20
	Գ. » » »	20.20	Գ. » » »	10.20
Գարթալէ Իզմիտ	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	50.10	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	25.—
	Բ. » »	30.—	Բ. » » »	15.—
	Գ. » »	20.—	Գ. » » »	10.—
Հայտար-Փաշայէ Ատաբազար	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	115 20	Ա. կարգ արժթ. դրմ.	58.10
	Բ. » » »	65.30	Բ. » » »	33.
	Գ. » » »	41.20	Գ. » » »	21.
Աք Շէհիրէ Ատա-Փազար	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	185 20	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	92.30
	Գ. » » »	122 20	Գ. » » »	61.10
Աֆիօն-Գարահիսարէ Ատա-Փազար	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	143.10	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	71.30
	Գ. » » »	93.20	Գ. » » »	47.—
Քէօթահիայէ Ատա-Փազար	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	104.30	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	52.20
	Գ. » » »	68.10	Գ. » » »	34.
Էսկի-Շէհիրէ Ատա-Փազար	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	77.10	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	38 20
	Գ. » »	50.11	Գ. » » »	25.
Պիլէճիկէ Ատա-Փազար	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	62.40	Բ. կարգ արժթ. դրմ.	31.10
	Գ. » » »	39.	Գ. » » »	19.20

Երեք տարեկանէն վար եղող տղայք ՁՐԻ պիտի երթեւեկեն։

Բուն ծրարները, ինչպէս՝ անկողին, սնտուկ և այլն, ՁՐԻ պիտի փոխադրուին, միայն թէ իւրաքանչիւրէն 30 փարա պիտի առնուի իբր արձանագրութեան ծախք։

Արմաշի ուխտագնացութեան յատուկ տոմսակները պիտի ծախուին վերոյիշեալ կայարանները, ինչպէս նաեւ Գարաքէօյի կամուրջին կիշէն, Սեպտեմբեր 2/15էն սկսեալ մինչեւ Նոյն ամսոյն 11/24։

Վերադարձին՝ այս մասնաւոր տոմսակները պիտի ընդունուին Սեպտեմբեր 12/25էն սկսեալ մինչեւ 24/7 Հոկտեմբեր։

Բեռները պէտք է կայարանապետներուն ուղղել։

Հայտար-Բաշա, 30 Օգոստոս 1910

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

BOSTON SHOE
TRADEMARQUE

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

Բերա, Տէօրթ Եօլ աղզը,
Խեֆիլիէյ Բալասի դիմաց, թիւ 450

ԳԱՐԼՕ ԱԽՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար	85 ղր.
« պօթ » »	85 »
Սթամպոլ ֆորմաը պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կոճակով	65
Վիտէլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով	55
Կլասէ սկարբին, Թօքայով վերջին նորաձեւութեամբ	45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու	15
» » 9—15 »	30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան	23
Կանանց » »	17
Պզտիկ աղջիկներու »	14
» տղոց »	11

Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ

5 ամիս պայմանաժամ

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 20—1

BANQUE D'ATHENES

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50.000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9.275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Գավալա, Իզմիր, Քսանթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանեա, Պիրէօս, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Գալամաթա, Թրիփոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րեթիմնօ (Կրետէ)։

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն. Ջնջում և գանձում ամէն կարգի կտրօններու։

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխատուութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տնօրէն
Զ. Գ. ՄԱՑԱՍ

ՕԹԷԼ ՌՈՒԱՅԵԱԼ Է Տ'ԱՆԿԼԷԹԷՐ ԲԵՐԱ

Սոյն օթէլին տնօրէնութիւնը կը խնդրէ որ իր յաճախորդները և այն ընտանիքները, որոնք կ'ուզեն լուսաւոր, ապահով և հարաւի կողմը նայող աբարթըմաններ վարձել, կարելի եղածին չափ շուտ վարձեն ձմրան եղանակին համար։ Ուշ մնացողները չպիտի կրնան իրենց յարմար սենեակներ վարձել։ 3-5

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսֆ. Լօքալ տրկն.	108 ղր.
» » » վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար տրկն.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթ-փօսթն է։

Արտօնատէր՝ ՏԱՐԻԴԻՆ ՔՕՑԱՃԵԱՆ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ.

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պրալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզէմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թաւրնով, Թէպլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօյթիտա։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ, փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու ոսկեդրամներ, զարդոսկիներ ևայլն։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեդրամ յիսուն ղրուշէն։

«Սէյֆս» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20-25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՋՈՒԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ՉԱՐԱԿԱՄՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

ԿԱՄ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ **ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ** ԹՈՒՂԹԸ

Սուլթանիէ սիկարի թուղթին քիչ ժամանակուան մէջ գտած բուռն համակրանքը՝ իր օգտակար առաւելութիւններուն գնահատուած ըլլալը կ'ապացուցանէ, որուն համար գոհունակութիւննիս կը յայտնենք։

Ցարգելի հասարակութիւնը առանց կարեւորութիւն տալու խել մը չարակամներու կողմէ Սուլթանիէն վարկաբեկելու համար ի գործ դրուած էնթրիկներուն, դարձեալ քաջալերած է սոյն հանրօգուտ ձեռնարկը, որուն համար մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք։

Կրկին կը յանձնարարենք Սուլթանիէ սիկարի թուղթը՝ որ հրապարակի վրայ գտնուած թուղթերուն հետ բաղդատութեան չգրուելու աստիճան ընտիր է իր մասնաւոր յատկութիւններով։

Բուն ֆրանսական մաքուր խմորէ պատրաստուած ըլլալով, առաջին փորձով իսկ պիտի տեսնուի որ թուղթի հոտ չունի, չմրիր, չի սանար, ծխախոտին նիքօթինը կ'ոչնչացնէ և շնչափողի անհանգստութիւնը կը բուժէ։

Շլացուցիչ անուններէ և կափարիչներէ բնաւ մի՛ խաբուիք։ Ինչպէս միշտ նորութիւնը առաւելութիւններ կ'ունենայ, Սուլթանիէի թուղթը ալ իր բոլոր նախորդներէն գերընտիր է։

Ծրար 150 թերթնոց Սուլթանիէ սիկարի թուղթը 10 փարայի կը ծախուի. տուփով գնողներուն 90 հատը 10 ղրուշի կը տրուի։ Մասնաւոր նուէրներ ալ կը պարունակեն։

Փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ։

Կեդրոնատեղին է Մահմուտ փաշա Խանտան խան, Թիւ 1, Աճէմեան Ղօչէկիւլեան Ընկերութիւն։

Պալեայով սիկարի թուղթ և գաւառներուն համար ճոխ և յարմար տեսակներ կը գտնուին։

Անգամ մը այցելել և կամ փորձել կը խնդրուի։ 20—17

ԱՆՄՐՑԵԼԻ Է ՃԱՇԱԿ ՆՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, Բ. Հատոր, գին 10 ղրուշ։ Երեք հատորի բաժանորդագին 20 ղրուշ։ Դիմել Ս. Դաւիթեանին, Թիւ 12, Սէթեան խան։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

Լոյս տեսաւ 47րդ պրակը՝ Սեպ. 15ին կաւարտի ամբողջ այս հսկայական գործը 51րդ պրակով։ Պրակով վաճառումը կը դադրի Սեպ. 15ին։